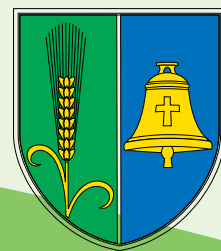

Naš kraj

INFORMATIVNO GLASILO OBČINE DOBREPOLJE

letnik **XIV.** št. 11

november **2013**

Prostovoljna gasilska društva v naši občini so zelo aktivna, prirejajo tekmovanja, kvize, izobraževanja in skrbijo za podmladek.

V soboto, 26. 10. 2013, se je odvijal **7. občinski kviz gasilske mladine** v prostorih Osnovne šole na Vidmu. Na tekmovanju je sodelovalo 37 ekip: 17 ekip pionirjev, 15 ekip mladincev in 5 ekip gasilcev pripravnikov iz 6 gasilskih društev GZ Dobropolje (slika zgoraj).

Na PŠ Kompolje pa so v oktobru, mesecu požarne varnosti, skupaj z gasilci izvedli evakuacijo (slika levo).

Prispevke za naslednjo številko sprejemamo najkasneje
do **15. 12. 2013**

MESNICA pri Jožetu

domače in veže

Bliža se čas praznikov in kolin, zato vam Mesnica pri Jožetu nudi sveže meso slovenskega porekla — **govedina, teletina, svinjina, perutnina.**
Meso lahko tudi začnimo ...

**KRVAVICE Z MELISO ALI MAJARONOM | PEČENICE
PREKAJENA DOMAČA REBRA | KRAČE | ŠUNKE
ŠINKI | PREKAJENE DOMAČE KLOBASE ZA KUHANJE**

Na zalogi imamo tudi čreva vseh vrst, ovitke za salame in šinke, mrežice za šinke, ovitke za tlačenske ...
Po predhodnem naročilu možna dostava na dom.

Tržnica Moste, Zaloška cesta 55, Ljubljana
Delovni čas: pon - pet: 7:00 - 15:00
sob: 7:00 - 13:00

Mesnica: 01 547 24 44
Jože Hočvar: 041 218 739
Janez Adamič: 041 252 514

Anatropis, masažne terapije in nega stopal

MILKA GOLOB s.p.
Videm 122
1312 VIDEM-DOBREPOLJE

MASAŽNE TERAPIJE:

- Klasična masaža
- Manualna terapija
- Ročna limfna drenaža
- Refleksoterapija
- Masaža z vročimi kamni
- Kineziotaping terapija

NEGA STOPAL:

- Medicinska nega diabetičnega stopala
- Medicinska pedikura
- Klasična pedikura

MANIKURA

DEPILACIJA

Vse kar želite sebi, lahko podarite tudi Vašim najdražjim z **DARILNIM BONOM.**

Storitve izvedemo tudi na **Vašem domu.**

»Dotik Rok - Duše - Srca«

Rezervacija termina na številko **041 745 133**
ali na e-naslov: **mg.milka@gmail.com**

KD GODBA DOBREPOLJE organizira

BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT GODBE DOBREPOLJE

V ČETRTEK, 26. DECEMBRA, OB 19. URI,
V DVORANI JAKLIČEVEGA DOMA NA VIDMU.

Gost koncerta bo
VZGOJITELJSKI ZBOR VVZ KEKEC GROSUPLJE.

Od 1. decembra naprej bodo vstopnice v predprodaji v trgovini Trgojan na Vidmu in v knjižnici Dobropolje na Vidmu. Vstopnice bodo oštevilčene, zato si zagotovite sedež pravočasno.

Dovolite si skupaj z godbo polepšati in obogatiti božično-novoletne praznike.

Vsem želimo obilo zdravja in sreče v prihajajočem letu!

Se vidimo na koncertu!

Piše: župan **Janez Pavlin**

Spoštovane občanke, dragi občani, cenjeni bralci našega glasila!

Pred vrati je najbolj čaroben mesec, december, mesec, ki so mu dodali pridevnik veseli. Ali ne bi bil lahko vsak mesec veselji? Prav v zadnjem času nam ugaša ta beseda veselje in ker ugaša, ne moremo tega veselja deliti z drugimi. Ali ni ravno mesec december tisti, ki nas lahko napolni z veseljem, ampak s trajnim veseljem? Le korak moramo stopiti nazaj, pogledati vase in nato urno stopiti v prihodnost, napolnjeni z mirom in veseljem. Vem, lahko je pisati, težje udejanjiti, saj nas neprestano obdajajo negativnosti, slabe misli, sumničenja ... A dejstvo je eno, začeti moramo pri sebi. In ko bomo začutili in se zavedali, kaj lahko naredimo, se bo vrnilo veselje, vrnilo spoštovanje, vrnilo vrednote, ki jih zdaj nehote povozimo. Kje so tisti časi, ko smo imeli vrednote? Kje so tisti časi, ko smo vse naredili in imeli čas za prijatelje, sosede ...? Sedaj hitimo z ene točke na drugo, hitimo pri jedi, hitimo iz leta v leto, še lastna senca nas je nehala dohajati – obupala nad hite-njem. Ali smo veseli?

In občinski praznik praznujemo prav meseca decembra, ko se spominjamo našega velikega rojaka in vizionarja Frana Jakliča - Podgoričana, in ko izgovorimo njegovo ime, nehote priključimo v spomin vrednote, kot so poštenost, domoljubje, kultura, prijateljstvo ... Njegov vzor je tudi danes pomemben, ne le za kulturnike in politike, ampak za vse nas. Izročilo njegovega življenjskega opusa moramo razumeti tu-

di dandanes, je živo in aktualno ter vredno posnemanja. Prav je, da se tudi vprašamo, kaj so naše dolžnosti, če želimo biti vredni njegovega spomina. Fran Jaklič - Podgoričan je bil večplastna osebnost, navzven trd in neizprosni, v svoji duši pa čustven in tenkočuten do vseh odprtih vprašanj in vizije razvoja. Bil je mož dejanj in ne zgolj besed, čeprav je mnogokrat moral pluti proti toku in tega se je dobro zavedal. A vse to ga ni odvrnilo, da bi našel pravo pot in prave odločitve, ljubezen do naših krajev in ljudi mu je dala moč za vse napore.

Občinski praznik je praznik vseh nas, ki

živimo na tem ozemlju občine, in prav je, da se skupaj poveseimo in poskušamo nazaj vrniti vrednote, ki zagotavljajo lepšo in uspešnejšo prihodnost. Zato povabim vse, da skupaj praznujemo občinski praznik. Brez prijateljstva, povezovanja, dialoga in spoštovanja drug drugega si ne moremo predstavljati sprememb v tem hitrem tempu brezčutnega življenja. Ali si sploh želimo spremembe? Mislím, da je odgovor pritrđen. Zato naj vsak doda en majhen kamenček v skupni mozaik naše občine in občina Dobrepolje bo uspešna tako, kakor ste uspešni Vi. Ne dvomim v sposobnosti in modrost naših občanov, zato le pogumno na pot, da kmalu najdemo besedo veseli. Takrat bomo delili to veselje res drug drugemu. Veseli in zadovoljni bodimo, da živimo v tako lepi deželi, kjer imamo zelo dobre pogoje za življenje. Članek pa končujem z mislijo neznanega avtorja:

»Družba bi bila nekaj krasnega, če bi se ljudje iskreno zanimali drug za drugega.«

Foto: Franci Novak

*"Tisti, ki izgubi bogastvo,
izgubi veliko:
tisti, ki izgubi prijatelja,
izgubi še več:
tisti, ki izgubi pogum,
izgubi vse."*

Iskrene čestitke in veliko poguma ob praznovanju občinskega praznika
6. decembra Vam želijo

župan, *Občinska uprava in Občinski svet*
Občine Dobrepolje.

KAZALO

Občinski praznik in spremljajoče prireditve	4
Po premieri gledališke predstave »Dvanajst jeznih mož«	10
Občinski in regijski kviz gasilske mladine 2013	12
Župančičeva apnenica na Steljnicah	18
Božič in »poprtnik« v Dobrepolju	23

VABILO

na občinsko proslavo ob dnevu samostojnosti in enotnosti,

ki bo v ponedeljek,
23. 12. 2013, ob 17. 30 uri
v Jakličevem domu na Vidmu.

Slavnostni govornik bo župan
g. Janez Pavlin.

Kulturni program bodo oblikovali:
učenci PŠ Struge,
učenci PŠ Kompolje,
učenci OŠ Dobropolje,
učenci Glasbene šole Grosuplje.

VLJUDNO VABLJENI!

JVIZ OŠ DOBREPOLJE

Občinski praznik in spremljajoče prireditve

Osrednja slovesnost ob občinskem prazniku bo
v soboto, 14. 12. 2013, ob 19. uri v Jakličevem domu na Vidmu.

V okviru praznovanja bo izveden raznovrsten program, ki bo popestril
vzdušje veselega decembra.

Naj naštejemo nekatere prireditve, ki se bodo zvrstile
od 30. 11. do 16. 12. 2013:

- strelsko tekmovanje z zračno puško Zveze paraplegikov Slovenije na Vidmu - 30. 11. 2013 ob 9. uri,
- turnir v namiznem tenisu, ŠD Kompolje (osnovnošolci, srednješolci, člani, članice) posamezno in ekipno v OŠ Dobropolje na Vidmu - 06. 12. in 07. 12. 2013,
- srečanje mladih literatov - 06. 12. 2013 ob 9. uri v Jakličevem domu,
- odprto mednarodno šahovsko tekmovanje Zveze paraplegikov Slovenije v Domu Prizma Ponikve - 6. 12. 2013 ob 9. uri,
- komedija »Glavni dobitek«, KUD Ivan Cankar, Šmartno v Tuhinju, Jakličev dom - 7. 12. 2013 ob 19. uri,
- koncert opernih arij »Gala Verdi 2013« v Jakličevem domu - nedelja, 8. 12. 2013 ob 19. uri,
- lutkovna predstava gledališča »Nebo«, Take ljudske, v Jakličevem domu, 12. 12. 2013 ob 9. uri,
- otvoritev fotografske razstave Žige Palčarja, Knjižnica Dobropolje, 13. 12. 2013,
- ocenjevanje in razstava poprtnikov ter predstavitev DVD-ja o poprtnikih v Jakličevem domu - 13. 12. 2013 ob 19. uri,
- literarni večer Gabriele Škantelj, knjižnica Dobropolje, 17. 12. 2013.

Ob praznovanju občinskega praznika 6. decembra Vam iskreno čestitamo
in želimo veliko prijetnih trenutkov ob spremljajočih prireditvah.

Župan, občinska uprava in Občinski svet Občine Dobropolje

PREVIDNO NA CESTAH

Spoštovani.

V naši občini vse več občanov teče ali poskrbi za svojo rekreacijo v obliki hoje ali sprehodov, kar je zelo zdravo in vse pohvale vredno. Večinoma za tek ali hojo uporabljate lokalne ceste ali pa glavne ceste. Vendar bodite v popoldanskih in večernih urah **previdni na cestah, predvsem ob slabih vremenskih pogojih** (megla ...). Zaradi teh **uporabljajte svetlobna telesa - kresničke ali odsevne trakove -, da boste vidnejši.** Poleg tega je treba upoštevati, da se je treba umakniti na bankino, ko se vam približuje vozilo ter v tistem trenutku hoditi ali teči eden za drugim in ne eden poleg drugega. Poskrbimo za varnost in bodimo obzirni drug do drugega. ♦

POVABILO ZLATIM MATURANTOM IN DRUGIM

Bliža se občinski praznik, ob katerem zadnja leta podelim priznanje zlatim maturantom in drugim, ki so dosegli izreden uspeh oziroma dosežek pri izobraževanju ali drug odmeven uspeh.

Vabim vse, ki ste v letošnjem letu bili zlati maturantje, dobitniki Prešernove nagrade ali katere druge nagrade, da to sporočite na **Občino do 10. decembra 2013.**

Prav tako vabim vse, ki ste bili zlati maturantje v preteklih letih mojega mandata, ker naj bi nekaj zlatih maturantov izpustili. Vsem tem

se iskreno opravičujem, ker zaradi varovanja osebnih podatkov ne dobimo vseh informacij, ter jih povabim, naj se zglasijo na Občini ali me pokličejo na tel. št. 031 422 657, da letos popravimo napako, ki ni bila narejena namerno. Zavedam se, da napake ni mogoče popraviti 100 %, ker napaka povzroči slabo voljo in razočaranje.

Spoštovani, pričakujem vašo pripravljenost, da sporočite svoj uspeh. ♦

Janez Pavlin, župan

Obvestilo

Glede na prihajajočo zimo je treba omeniti, da Zakon o cestah (Ur. l. RS št. 109/10, 48/12) v 5. členu določa, da je prepovedano izvajati ali opustiti kakršna koli dela na javni cesti, na zemljiščih ali na objektih ob javni cesti, ki bi lahko škodovala cesti ali ogrožala, ovirala ali zmanjšala varnost prometa na njej. Dalje v 19. členu zakon določa obveznosti lastnikov zemljišč ob javni cesti, in sicer so lastniki zemljišč dolžni dopustiti vse posege, ki so nujno potrebni za nemoteno uporabo javne ceste, pri čemer je posebej poudarjeno, da so zlasti dolžni dopustiti odlaganje snega na njihovo zemljišče, če se jim s tem ne povzroča škoda, če snega ni mogoča odlagati v okviru cestnega sveta.

Navedena pravna podlaga v praksi pomeni, da je **prepovedano sneg z dvorišč in individualnih dovozov narivati ob rob ceste** v prepričanju, da je zimska služba dolž-

na te kupe snega z roba ceste očistiti ter jih odpeljati drugam. Ravno nasprotno, sneg, ki je bil v času pluzenja s ceste odrinjen na zasebne površine ob cesti, so lastniki zemljišč dolžni sami umakniti, in sicer tako, da pri tem ne ovirajo izvajanja zimske službe, da ne ovirajo prometa po cesti ter da pri

tem ne zakrivajo preglednosti pri vključevanju z dvorišč na javno cesto. Vsako drugo ravnanje pomeni kršitev zakona, za kar se lastniku zemljišča, ki je fizična oseba, lahko izreče globa v višini 500 EUR.

Glede na zimske razmere, kakršnim smo bili priča v pretekli zimi, ter glede na ravnanje številnih posameznikov, ki kljub večkratnim opozorilom vztrajno sneg celo s stroji narivajo z dvorišč ob cesto, kar potem povzroča težave pri izvajanju zimske službe, vse lastnike ponovno opozarjamo, da tega ne počnejo ter da sneg z roba ceste umaknejo na svoja zemljišča, tako da kupi snega ne bodo predstavljali ovire ob naslednjem pluzenju ceste. Glede na številne kršitve navedenih dveh členov Zakona o cestah pa bosta letošnjo zimo tako policija kot Medobčinski inšpektorat in redarstvo izvajala poostren nadzor ter kršitelje tudi ustrezno sankcionirala. ♦

Operni večer Gala Verdi 2013

Občina Dobropolje Vas vabi ob praznovanju občinskega praznika na večer opernih arij "GALA VERDI 2013", ki bo v nedeljo, 8. 12. 2013, ob 19. uri v Jakličevem domu na Vidmu.

Vstopnina je 10 €.

Prodaja vstopnic:

- Občina Dobropolje, 01/ 788 02 88
- Knjižnica Dobropolje, 01/ 786 71 40
- TD Dobropolje, 041 962 823

Letos je projekt še posebej pomemben, ker Verdi obeležuje okroglo 200. obletnico njegovega rojstva in je eden od največjih svetovnih opernih imen v glasbenem svetu, ki ga imamo v skupni Evropi kot svoje skupno evropsko kulturno ime. Z njegovimi glasbenimi deli iz opernega sveta bomo na ta večer slavnostno počastili njegovo svetovno slavo, zato smo povabili k sodelovanju ajdovske operne pevce, ki uspešno nastopajo doma in na tujem. Na klavirju jih bo spremljala Nataša Kerševan, uveljavljena pianistka z dolgoletnim delovanjem v tržaški operi, kjer je spremljala svetovno zelo znane operne pevce. Sedaj deluje kot pianist korepetitor v ljubljanski operni hiši.

Giuseppe Fortunino Francesco Verdi, italijanski operni skladatelj, * 10. oktober 1813, Roncole (danes Roncole Verdi) pri Parmii, Italija, † 27. januar 1901, Milano, Italija

Na sporedu bodo najlepše arije in dueti iz Verdijevih oper: *Macbeth*, *Don Carlos*, *Aida*, *Moč usode*, *Ples v maskah*, *Traviata* in *Rigoletto*.

SOLISTI:

PIA BRODNIK – sopran
 URŠKA KASTELIC – sopran
 KATARINA VODNJOV - PERGER – sopran
 BARBARA SORČ – mezzosopran
 BLAŽ GANTAR – tenor
 ŽIGA KASAGIČ – tenor
 MATEJ VOVK – tenor
 ALJAŽ ŽGAVEC – tenor
 ROK BAVČAR – bariton
 ZDRAVKO PERGER – bariton
 ROBERT VRČON – bariton
 SILVO ŠKVARČ – bas
 NATAŠA KERŠEVEAN – KLAVIR
 ROBERT PERESSUTTI – NAPOVEDOVALEC

Krščanski demokrati. Odgovor za prihodnost.

NSi Nova Slovenija
Krščanski demokrati

Na Vranskem je pod geslom »Krščanski demokrati. Odgovor za prihodnost.« potekal **7. kongres Nove Slovenije – krščanskih demokratov**, ki se ga je udeležilo več kot 400 delegatov in gostov iz vse Slovenije.

Stranka je na kongresu soglasno spremenila svoje ime v Nova Slovenija – krščanski demokrati. Krščanska demokracija se tako, po več kot 13 letih, tudi formalno vrača v slovenski politični prostor. S spremembo imena stranka NSi še jasneje sporoča, da ima krščanska demokracija v Sloveniji in predvsem v Evropi zelo pomembno vlogo.

Predsednica NSi **Ljudmila Novak** je v svojem govoru dejala, da krščanski demokrati stavimo na delo, poštenost in odgovornost, na temeljne etične in krščanske vrednote, ki jih ne more nadomestiti tisoč zakonov in predpisov. »Nova Slovenija – krščanski demokrati smo demokratična politična stranka, ki želi povezovati vse državljane, ki sprejemajo demokracijo, krščanske vrednote, slovensko kulturo in evropsko povezovanje in sodelovanje«, je dejala in nadaljevala, da želimo ustvariti Slovenijo, v kateri bodo imeli vsi enake možnosti za razvoj svojih sposobnosti in talentov. Predsednica Ljudmila Novak je še izpostavila, da so državljani siti razprtij in kreganja, zato bo NSi tudi naprej delovala spravno, konstruktivno in v duhu dobrega gospodarja, ki odgovorno skrbi za svojo lastnino, blagostanje svoji družini pa zagotavlja s poštenim in z odgovornim delom.

Kongres je nagovoril tudi ekonomist **mag. Rado Pezdir**. V svojem nagovoru je poudaril, da je Nova Slovenija tista desnica, ki razume tržno gospodarstvo in ki se bo zavzela za male podjetnike in za male ljudi. »Na desnici je to prihodnost,« je dejal in dodal, da je korporativna desnica posebnih interesov nekaj, kar mora izginiti iz političnega prostora. »In ko bo to izginilo, bo desnica normalna in bo zadihala s polnimi pljuči. Verjamem, da bodo ta polna pljuča utripala v ritmu treh črk: NSi,« je v zaključku dejal mag. Pezdir in s tem navdušil polno dvorano.

Vodja poslanske skupine NSi **mag. Matej Tonin** je dejal, da so močnejši krščanski demokrati najtrdnjše zagotovilo za lepšo prihodnost Slovenije, in napovedal, da bo Nova Slovenija v desetih letih postala največja politična sila v državi. Mag. Tonin je predstavil tudi razloge, zakaj smo krščanski demokrati prava rešitev za Slovenijo:

1. ker vemo, da lahko trošimo le toliko, kot ustvarimo;
2. ker vemo, da višji davki ne rešujejo Slovenije;
3. ker vemo, da si lahko privoščimo takšno javno upravo, kot jo lahko plačamo;
4. ker vemo, da se mora država umakniti iz gospodarstva;
5. ker vemo, da mora država za vse ustvariti enake priložnosti;
6. ker vemo, da moramo poskrbeti tudi za najšibkejše.

Evropski poslanec in ustanovitelj Slovenskih krščanskih demokratov **Lojze Peterle** je na kongresu poudaril, da Slovenije ne bo rešil večinski sistem, ampak sprememba politične kulture. »In to je element, ki ga nima nobena druga politična stranka. Mi smo dali v program novo politično kulturo,« je dejal Peterle, v zaključku pa izrazil veselje nad nastankom nove SKD.

Poslanec NSi **Jožef Horvat** je v svojem nagovoru poudaril, da je Nova Slovenija edina krščanska demokratična stranka: »Smo edini! Torej original. Vse drugo so zgolj kopije, sicer dobrodošle v Sloveniji, ki pa so zgolj dokaz, kako smo prav mi, Nova Slovenija – krščanski demokrati nepogrešljivi v sedanosti!« Podpredsednik stranke in nekdanji obrambni minister **Aleš Hojs** je v svojem nagovoru izpostavil, da za zdravo slovensko gospodarstvo potrebujemo močne krščanske demokrate, glavni tajnik stranke **Robert Ilc** pa je povedal, da je NSi edina stranka v Sloveniji, ki ni obremenjena z aferami in nejasnimi zgodbami.

Kongres je sprejel tudi posebno kongresno izjavo, kjer poudarjamo, da se krščanski demokrati zavzemamo za nižje davke, manjšo javno upravo, umik politike iz gospodarstva ter ustvarjalne in poštene državljane. ♦

Občinski odbor NSi – krščanski demokrati Dobropolje
Jože Hočevar, predsednik

Konjeniška sekcija TD Podgora organizira

BLAGOSLOV KONJ

na Vidmu, 26. decembra 2013,
po 10 maši.

Verjamemo, da bo blagoslov pripomogel k zdravju, rodnosti in blagostanju naših konj. Vsi rejci teh plemenitih živali lepo vabljeni.

Humanitarna organizacija s posebnim statusom v javnem interesu in strokovno verificiranimi programi

Novi paradoks – slovensko društvo za kakovost življenja je nevladna organizacija in pravni naslednik društva Paradoks, ki je bilo ustanovljeno leta 1997. Minister za socialne zadeve dr. Vlado Dimovski je društvu Novi Paradoks podelil status organizacije na socialnem področju v okviru javnega prava. Gospod minister mag. Janez Drobnič je DNP leta 2006 podelil status humanitarne organizacije.

DNP s svojimi programi oskrbuje 730 uporabnikov. To so osebe s posebnimi potrebami in osebe s težavami v duševnem zdravju. V okviru programa deluje 7 stanovanjskih skupin (Vrhovci, Senožeti, Bežigrad, Medvode, Mali Vrh, Kranj in Eko kmetija Topol) in 1 varovano stanovanje s 64 uporabniki v Osrednjeslovenski, Gorenjski in Notranjsko-kraški statistični regiji. V zadnjih šestih letih smo imeli 132584 nočitev oseb s težavami v duševnem zdravju.

V okviru mednarodnih mladinskih izmenjav je pri nas opravljalo prostovoljno delo 37 prostovoljcev iz Nemčije, Avstrije, Finske, Avstralije, ZDA, Češke, Slovaške, Italije, Švedske in Francije.

V društvu je 30 redno zaposlenih sodelavcev, 200 pa je prostovoljcev. V posebnih programih za dolgotrajno brezposelne Equal in Progress smo zaposlili 153 brezposelnih oseb za čas enega leta. Skoraj 40 % jih je kasneje našlo redno zaposlitev z našo pomočjo, 15 študentov z dunajske univerze pa je pri nas opravljalo obvezno prakso.

Tri leta organiziramo srečanja oseb s posebnimi potrebami iz držav EU in na ta način se učimo jezikov in oživljamo svojo kulturo. Leta 2006 smo se udeležili projekta »No limits« skupaj z Avstrijo, Španijo, Italijo, Madžarsko in Norveško (posebni status z EU).

Leta 2008 smo prejeli najvišje strokovno priznanje Socialne zbornice Slovenije: sprejeti smo bili v javno socialno mrežo in smo prejeli strokovno verifikacijo javnega socialnovarstvenega programa. Leta 2010 smo prejeli strokovno priznanje Socialne zbornice Slovenije: pridobili smo strokovno verifikacijo za javne socialnovarstvene programe za javno »Mrežo dnevnihih centrov« št. 115/10-SZS/VER-VK-74.

Naši sodelavci so vključeni tudi v strokovni svet Ministrstva za socialne zadeve in Ministrstva za zdravje, kot tudi v predsedstvo FIHO (Fundacija invalidskih in humanitarnih organizacij) ter v Nacionalni forum humanitarnih organizacij, imamo tudi dva člana v organih Socialne zbornice Slovenije.

2012 smo prejeli »slovensko nagrado za družbeno odgovornost Horus 2012«, nagrada se podeljuje za etično, socialno in ekološko odgovornost pod pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije. ♦

Predstavitev društva - kdo smo, s čim se ukvarjamo?

Društvo **Novi Paradoks** je nevladna, neprofitna, humanitarna organizacija, ki deluje v javnem interesu na področju duševnega zdravja.

Osnovni namen in cilj društva je organizacija storitev, ki ljudem s težavami v duševnem zdravju omogoča podporo za samostojno življenje v lokalni skupnosti. Osnovni cilj je zadovoljstvo uporabnika, širjenje socialne mreže posameznika, zmanjševanje stigmatizacije duševne bolezni in seveda zaposlovanje ranljivih ciljnih skupin, kot so mladi in starejši, ki ostanejo brez dela zaradi krize, v kateri sta država in naša družba.

Cilje in naloge izvajamo preko več programov (stanovanjske skupine, dnevni centri, mladinske izmenjave ...). V občini Grosuplje je društvo prisotno s programom stanovanjskih skupin s stanovanjsko hišo na Malem Vrhu. Poleg malovrške hiše ima društvo še osem stanovanjskih enot po Sloveniji (Kranj - Primskovo, Senožeti - Dol pri Ljubljani, Vrhovci, Bežigrad v Ljubljani, Medvode in Ekokmetijo Topol v občini Cerknica).

Stanovanjske skupine so namenjene polnoletnim osebam s težavami v duševnem zdravju, ki so duševni bolniki in sami ne morejo samostojno živeti. Stanovanjske skupine jim omogočajo strukturirano okolje, kjer skozi program socialne rehabilitacije pridobijo možnost za samostojno življenje.

Osnovni namen programa je psihosocialna oskrba v okviru programa stanovanjskih skupin, kreativnih delavnic in delovne rehabilitacije. Dejavnosti so vezane na resocializacijo, delovno rehabilitacijo in aktivno vključevanje invalidnih oseb v življenje in delo lokalnih skupnosti. Ravno v primeru stanovanjske skupine Mali Vrh je društvo razvilo zgledno sodelovanje z meščani Šmarje - Sapa, ostalo lokalno skupnostjo, občino Ivančna Gorica, občino Dobropolje in občino Grosuplje.

Društvo Novi Paradoks s svojimi programi oskrbuje 730 uporabnikov. To so osebe s posebnimi potrebami in osebe s težavami v duševnem zdravju. Posebej pa je pomembno sodelovanje z lokalno skupnostjo, kjer imamo svojo enoto. Občina Medvode DNP vsako leto pomaga pri zaposlitvi vsaj ene osebe preko programa javnih del in tudi doplačilo osebam, ki potrebujejo tako oskrbo, ki jo v svojih programih izvaja DNP.

Stanovanjsko enoto Mali Vrh vodi vodja hiše Natalija Nose in z Majo Mesojedec ustvarjata prijetno vzdušje.

Dovolite nam, da Vas **v ponedeljek, 9. 12. 2013, od 10:00 do 17:00** povabimo na **dan odprtih vrat**, da z nami lepo preživite dan, spoznate naše delo ter stanovalce stanovanjske skupine Mali Vrh. Vljudno vabljeni na naslov: Mali Vrh 57, Šmarje - Sapa.

Želimo si, da bi skupaj z Vami naši stanovalci začutili še večjo sprejetost, razumevanje in prijaznost bližnjih, daljnih sosedov in ostale lokalne skupnosti. ♦

Slavica Smrtnik,
dipl.org.mang. v soc. var.predsednica

Mestna knjižnica Grosuplje
Enota Dobrepolje

Iz naše knjižnice

Videm 34a ● tel.: 01/786 71 40 ● sikvidem@gro.sik.si

V prostore knjižnice Vas vabimo v:

ponedeljek in sredo od 12.30 do 19. ure

torek in četrtek od 9. do 14. ure

petek od 12.30 do 20. ure

Srečanje kluba Dobrovoljci

Branje v Zavodu sv. Terezije

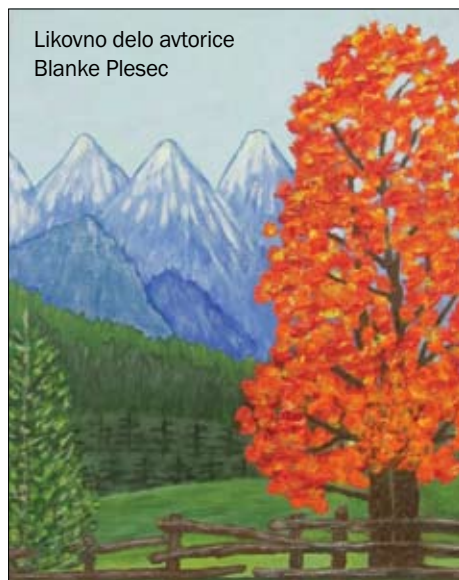
Zgodilo se je ...

Simbioza

Zadnji teden v oktobru je potekal projekt Simbioza, čigar namen je ponuditi starejšim učenje uporabe računalnika. Izvajali smo ga tudi v naši knjižnici. Udeleženci so se seznanili z osnovami uporabe Worda, interneta in elektronske pošte.

Z igro do branja

Ob novembrskih ponedeljkih se v knjižnici dobivajo predšolski otroci in učenci prve triade z Viljenko Jalovec na delavnicah opismenjevanja. Več kot 30 otrok skozi igro spoznava črke in veščine branja.

Likovno delo avtorice
Blanke Plesec

Potopisno predavanje Po Južni Ameriki

V sredo, 6. novembra 2013, smo z Maticem Suhodolčanom popotovali po vsej Južni Ameriki. Spoznavali smo življenje in navade tamkajšnjih prebivalcev, občudovali prekrasno naravo in znamenitosti dežel, ki jih je obiskal Matic na svojem dvomesečnem potovanju. Ta večer se je predstavila tudi avtorica razstave likovnih del Blanka Plesec, ki je še vedno na ogled v knjižnici.

Branje v Zavodu sv. Terezije

V novembru smo z učenci zadnje triade obiskali stanovalce doma za starejše, da bi jim prebrali zanimive zgodbe. Bili smo zelo lepo sprejeti, starejši so z veseljem prisluhnili mlajšim. Tokrat so se branja udeležile Anamarija Rebolj, Hana Černivec, Julija Vidmar, Katarina Hekič, Klara Peterlin, Klara Sadar, Monika Perko in Neža Grm. Dekleta so pokazala veliko mero empatije in poslušalcem prijetno popestrile dan.

*Še noben pesimist
ni odkril skrivnosti zvezd,
odplul na otok,
ki ni vrisal na zemljevidu,
ali odprl novih razsežnosti
človeškemu duhu.*

(Helen Keller)

Zgodilo se bo ...

**Petek, 6. december 2013,
ob 9. uri**

Srečanje mladih novinarjev, v sodelovanju z JSKD, območna izpostava Ivančna Gorica

**Petek, 13. december 2013,
ob 19. uri**

Odprtje **razstave fotografij Žige Palčarja**, v sodelovanju z društvom Komma 750, sekcija Razgledi

**Ponedeljek, 16. december
2013, ob 19. uri**

Srečanje kluba Dobrovoljci. Knjiga meseca: **Jojo Moyes, Ob tebi**

**Sreda, 18. december 2013,
ob 19. uri**

Literarni večer: Predstavitve knjige **Moja pot**, zbirke pesmi in spominov domačinke **Gabrijele Škantelj**, ki je izšla ob njeni 80. obletnici

TURISTIČNO DRUŠTVO PODGORA
vas v sodelovanju s
PLANINSKIM DRUŠTVOM DOBREPOLJE

vabi na

20. pohod z baklami,

v sredo, 25. decembra 2013,
ob 13. uri in ob 18. uri,
s katerim bomo proslavili
BOŽIČNI DAN in
DAN SAMOSTOJNOSTI
naše države.

Cilj pohoda je Kamen vrh v Dobropolju,
vzponu pa sledi prijetno druženje
v Koči pri Koritu, v Podgori.

PROGRAM POHODA:

Osrednje zbirno mesto za pohod bo v vasi
Podgora, kjer si bo lahko vsak pohodnik kupil
baklo, topel napitek in hrano ter si ogledal likovno
razstavo Križev pot v cerkvi Sv. Miklavža v Podgori.

Odhod na Kamen vrh bo iz Podgore skupaj z
vodiči ob 13. in 18. uri. Pohod do vrha bo trajal
približno uro zmerne hoje. Obvezna je primerna
obutev in obleka!

Na Kamen vrhu nas bodo pričakali gostoljubni
člani Planinskega društva Dobropolje s toplimi
napitki. Ob 15. in 20. uri je predviden odhod
nazaj v dolino. Po pohodu se boste lahko
okrepčali in prijetno družili še naprej v koči pri
Koritu, v Podgori.

Z ljudsko pesmijo po slovenskih pokrajinah

Tanja Zavašnik, foto: Rožle Palčar

V soboto, 26. oktobra 2013, je Vokalna skupina Mavrica izvedla letni koncert. Tokrat smo se skozi ljudsko pesem sprehodile po slovenskih pokrajinah. V prvem delu smo predstavile nekaj narodnih v priredbah različnih skladateljev, v drugem pa se na šaljiv način spomnile nekaterih starih pesmi, ki so jih nekoč prepevali ob različnih priložnostih. Program so popestrili gostje z Gorenjske, Mešani pevski zbor Lipnica, povezoval pa ga je Igor Ahačevčič. Svojevrsten vtis je naredila tudi izvirna scena, za katero sta poskrbela Žiga Palčar in Zoran Grabarac. ♦

Po premieri gledališke predstave »Dvanajst jeznih mož« Dramske skupine scena

(povzeto po filmu Twelve Angry Man, 1957)

Šepetalke

V soboto, 16. novembra 2013, je polna dvorana dramskih navdušencev neskončno uživala v premierni izvedbi sodne drame »Dvanajst jeznih mož« pod režijo Marte Šuštar. Predstava je bila izvedena v dveh dejanjih, v katerih smo videli jasne družbene probleme, statusne in socialne razlike ljudi, moči značajev. Ob vsem smo se še nasmejali nekaterim komičnim vložkom, kljub resnejši vsebini. Gledalci so bili priča jeznemu in nestrpnemu dialogu, občutili so vodljivost, površnost, sovražnost, maščevalnost, aroganco in osebno pristransko vpletenih, pa tudi nepravilne in obenem tako vsakdanje sodbe. To so sodbe, katerim tudi v realnem življenju prevečkrat

podležemo in ljudi brezpogojno in površinsko obsodimo. Ali sta prevladala razum in objektivna sodba, pa tistim, ki si drame še niste ogledali, ostaja skrivnost in obenem povabilo, da si jo ogledate.

Možje, ki so odigrali v predstavi, so nastopili v zasedbi **Janeza Gačnika** v vlogi skrbnega predsednika porote, **Primoža Rusa** kot nekoliko plašnega porotnika, **Alojza Rebolja** v vlogi ranjenega in jeznega očeta, **Andreja Nahtigala** kot načelnega in analitičnega borznika, **Janeza Jakopiča**, ki kot porotnik ne skriva prizadetosti napada na okolje, iz katerega izhaja, **Tomaža Šuštarja** v vlogi »fer« pleskarja, **Ambroža Voleka**, arogantnega trgovca in podjetnika, **Igorja Ahačevčiča**, ki med porotnike vnese dvom in jih vzpodbuja k boljši analizi primera,

Lada Žiberta v vlogi starejšega gospoda, ki razume socialno izključenost, **Jožeta Stariča**, jeznega porotnika, nestrpnega do vseh, ki so drugačni, **Tadeja Cimermana**, ki kot tujec razume, kaj pomeni biti izrinjen iz družbe, ter **Martina Jamnika**, kot ležernega umetnika, ki dela v oglaševalni agenciji. Neporotniško vlogo je odigral **Jože Zrnc** kot paznik.

Igralci so vložili ogromno časa v vaje, pa tudi potrpljenja in čustev v oblikovanje likov, ki jih predstavljajo. Koliko so igralci doma vadili, bo najbrž ostala skrivnost. Dejstvo je, da so se večino besedila naučili v zadnjem mesecu pred premiero. A v igri ni bilo pomembno le besedilo, ampak je bilo treba natančno in premišljeno našturirati vsak korak. Hitro so se navadili, da

so se z lahkoto prepoznali po porotniških številkah, in ugotovili so, da je močna vez med sporočilom vsebine igre in resničnim življenjem. To je lepo povedal Tomaž, ko je poudaril, da ljudje pogosto razmišljamo in se odločamo čisto preveč subjektivno, saj na to vplivajo naše osebne življenjske izkušnje, a se največkrat tega niti ne zavedamo. Veliko igralcev je po premieri povedalo, da so se v svojih vlogah počutili dobro oziroma sproščeno, saj so se v likih našli in so jih lahko personalizirali.

V ozadju smo k pripravi in izvedbi igre prispevale še Judita, Martina in Klavdija. Od samega začetka smo vestno in temelji-

to skrbele, da je organizacija od A do Ž tekla tako, kot mora. Dekleta smo pri svojem delu pokazale ne le ogromno dobre volje in iznajdljivosti, pač pa tudi potrpljenja in igralskih sposobnostih, ko smo fante pogosto nadomeščale. Če verjamete ali ne, so bili morda le na petih vajah prisotni vsi ?, tako da tudi me znamo skoraj vse vloge na pamet.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam pomagali: Albinu Babiču za izdelavo in Dušanu Strnadu za dopolnitev scene, Občini Dobropolje za finančno podporo, podjetju OOS Dana Mirna d.d. za vodomat, Sonji Imerovič za ilustracijo, oblikovalskemu

studiju Grimani za oblikovanje reklamnega materiala, knjižnici Dobropolje za prodajo vstopnic, Aurorafraf d.o.o. za tisk, Mihaeli Steklasa za prevod, podjetju SoundLight za luči in zvok, Janku Nosetu za fotografiranje in Branetu Petroviču za snemanje.

Prav tako se zahvaljujemo vsem, ki tu niste posebej omenjeni, pa ste nam kakor koli pomagali, da smo igro postavili na oder.

Največja nagrada za igralsko ekipo sta polna dvorana in navdušen aplavz, zato iskrena hvala tudi vam, dragi gledalci. Če si predstave še niste uspeli ogledati, vas vljudno vabimo na ponovitve, ki bodo v začetku leta 2014. Pridite, ne bo vam žal! ♦

Koledar prireditel, december 2013

DATUM	LOKACIJA	NAZIV PRIREDITVE	OPIS PRIREDITVE	ORGANIZATOR
5. december	Videm, Jakličev dom	Miklavževanje	<i>Igra ob prihodu Miklavža</i>	JVIZ Osnovna šola Dobropolje
6. december, ob 9h	Videm, Jakličev dom	Otroški abonma Dobropolje 2012/2013	<i>Zavod Buffeto: POTOVANJE V DEŽELO KLOVNADE</i>	Občina Dobropolje, JVIZ OŠ Dobropolje, JSKD Ivančna Gorica
6. december	Videm, Jakličev dom	Srečanje mladih novinarjev občine Dobropolje		JSKD Ivančna Gorica
21. december	Cesta	Turnir v namiznem tenisu		ŠD Cesta
23. december, ob 17.30	Videm, Jakličev dom	Dan samostojnosti	<i>Revija zborov</i>	JVIZ Osnovna šola Dobropolje – razredna stopnja
26. december, ob 10h	vas Lipa, Pri Cerkvi v Strugah	Žegnanje konj	<i>Zbiranje na zbirnem mestu. Konjenica v sprevodu do cerkve in žegnanje</i>	Konjerejsko društvo Struge
december	PŠ Struge	Božično-novoletna prireditev (dan samostojnosti)	<i>Prireditev za vse krajanje</i>	Karmen Perko, vodja šole, vsi zaposleni in vsi učenci – nastopajoči

OPOMBA: Koledar prireditel je informativnega značaja. Za najem dvorane v Jakličevem domu (male in velike) je treba prostor pravočasno rezervirati. To lahko storite tako, da najprej preverite zasedenost dvorane in se dogovorite za točen termin. Za to se lahko obrnete na telefon št. 041 332 331 (g. Tone Steklasa – velika dvorana) in telefon št. 051 321 145 (ga. Marija Zrnec – mala dvorana). Hvala za razumevanje!

Občinski in regijski kviz gasilske mladine 2013

V soboto, 26. 10. 2013, se je odvijal 7. občinski kviz gasilske mladine v prostorih Osnovne šole na Vidmu. Na tekmovanju je sodelovalo 37 ekip: 17 ekip pionirjev, 15 ekip mladincev in 5 ekip gasilcev pripravnikov iz 6 gasilskih društev GZ Dobropolje.

Irena Žgajnar, Mladinska komisija
GZ Dobropolje

Ekipe so tekmoval tako v praktičnem kot tudi teoretičnem delu. Na testih je bil poudarek na požarni preventivi, zgodovini gasilstva, poznavanju orodja in opreme ter pojmov v gasilstvu. Testi so bili pripravljani po težavnostih stopnjah za 3 različne kategorije.

V praktičnem delu pa so prišle do izraza spretnosti tekmovalcev v vezavi vozlov, poznavanju orodja in spajanju cevi na trojak.

Prva tri mesta v posameznih kategorijah so dosegle naslednje ekipe:

Pionirji (od 7 do 11 let):

1. Zdenska vas 2
2. Kompolje 1
3. Zdenska vas 1

Mladinci (od 12 do 16 let):

1. Kompolje 9
2. Kompolje 7
3. Zdenska vas 7

Gasilci pripravniki (od 16 do 18 let):

1. Hočevje 1
2. Zagorica 5
3. Ponikve 8

Tekmovalci so iz leta v leto boljši, kar se pozna tudi pri rezultatih, saj je nekaterim samo za malo spodletelo uvrstiti se na državni kviz gasilske mladine. Vrh pa je tako ali tako raznolik. To je dober znak, da po družtvih z mladino delajo dobro, tako se nam ni treba bati za prihodnost gasilstva.

Prve tri ekipe iz vsake kategorije so se uvrstile na 8. regijski kviz, ki je potekal v naši GZ, in sicer 09. 11. 2013.

Na regijskem kvizu je sodelovalo 48 ekip: 18 ekip pionirjev, 17 ekip mladincev in 13 ekip gasilcev pripravnikov iz regije Ljubljana 2. Tu je bila konkurenca veliko večja. Treba je bilo pokazati veliko znanja in spretnosti pri opravljanju nalog ter testov za doseg dobrih rezultatov.

Prva tri mesta so dosegle naslednje ekipe po kategorijah:

Pionirji:

1. Vas – Fara 2 (GZ Kočevje)
2. Vas – Fara 1 (GZ Kočevje)
3. Zdenska vas 1 (GZ Dobrepolje)

Mladinci:

1. Muljava 2 (GZ Ivančna Gorica)
2. Dolga vas (GZ Kočevje)
3. Sodražica (GZ Ribnica)

Gasilci pripravniki:

1. Stična 3 (GZ Ivančna Gorica)
2. Račna 2 (GZ Grosuplje)
3. Višnja Gora (GZ Ivančna Gorica)

Na državno tekmovanje, ki bo potekalo v Kidričevem dne 23. 11. 2013, sta se uvrstili prvi dve ekipe iz vsake kategorije. Najbližje

uvrstitvi na državno tekmovanje so bili pionirji PGD Zdenska vas, ki so bili tretji.

Še enkrat bi se zahvalila vsem, ki so sodelovali pri organizaciji in pripravi kviza na ravni regije Ljubljana 2: vsem nastopajočim ekipam, mentorjem, sodnikom, redarjem.

Hvala tudi ravnatelju g. Ivanu Grandovcu, ki nam je, tako kot že vsa leta, odstopil prostore šole, pa tudi sam sodeloval pri zaključku tekmovanja.

Z gasilskim pozdravom »Na pomoč!« ♦

Evakuacija na PŠ Kompolje

Petra Andoljšek Žagar

Mesec oktober je že tradicionalno mesec požarne varnosti. Na PŠ Kompolje smo zato skupaj z gasilci izvedli evakuacijo. Naučili so nas, kako pravilno ravnamo v primeru požara in kako varno zapustimo šolske prostore. Tudi zaposlenim so pokazali, kako se pravilno rokuje z gasilnimi aparati. Še enkrat smo spoznali, kako vsestransko usposobljeni, požrtvovalni in pogumni so naši gasilci.

Hvala vsem gasilec iz PGD Kompolje. ♦

Teden otroka v skupini Ježki

Letos je teden otroka potekal od 07. do 11. 10. 2013 na temo "Kako otroci živijo v današnji družbi?".

Povabilu smo se seveda zelo radi odzvali in zadovoljstvo je bilo obojestransko.

Druga dejavnost, ki smo jo pripravili, je bilo vandranje po Konjičkovi poti. Vandranje smo začeli pri vrtcu in nadaljevali v Malo vas mimo podgoriške cerkve po travniku do Ratik, kjer smo zavili v Bruhanjo vas in mimo kapelice po kolovozni poti do Zagorice in po glavni cesti nazaj do Podgorice ter po makadamski cesti do vrtca. Otroci so bili zelo uspešni, saj smo pot zelo hitro prehodili brez zapletov. Za prehojeno pot so otroci prejeli še lesen obesek v obliki konjička.

Vrtec je tudi eko, zato smo pripravili tudi eko dejavnosti. Starši nam pridno prinašajo embalažo, odpadni in naravni material. Prejeli smo prošnjo, da bi tudi v vrtcu zbirali zamaške za Luka, ki ima cerebralno paralizo in bi mu z zamaški lahko pomagali pridobiti sredstva za zdravljenje. Seveda smo takoj dobili idejo, da bi lahko iz kartonskih embalaž otroci izdelali vsak svoj zbiralnik za zamaške. Otroci so bili zelo navdušeni, saj sva jih tudi seznanili, zakaj zbiramo

Tanja Tegel, Sabina Novak

Otrokom smo zato te dneve še posebej popestrili, kljub temu da so dnevi, preživeti v vrtcu, nekaj posebnega.

Pripravili smo jim posebne dejavnosti, ki so nam jih pomagali pripraviti in organizirati tudi starši in stari starši. Prva od dejavnosti je bil obisk PGD Zdenska vas. Pot nas je vodila od vrtca skozi Malo vas do Zdenske vasi, kjer so nas pričakali gasilci in gasilke. Ogledali smo si lahko gasilski avto z vso gasilsko opremo, seveda smo preizkusili

tudi zvočne signale. Pripravili so nam tudi gasilske vaje. Otroci so morali z lončkom, polnim vode, napolniti plastenko. Zmagala je tista skupina, ki je prva napolnila plastenko. Še zanimivejša je bila vaja, kjer so s cevjo in curkom vode morali prevrniti lonček na stojalu. Ta naloga jim je bila še posebej všeč. Za konec pa so nam pripravili še sladko presenečenje. Vrnili smo se nazaj v vrtec. Pot nas je vodila iz Zdenske vasi do Vidma. Na poti smo se ustavili še pri Nicolasi babici, ki nam je poslala povabilo, da bi nas rada pogostila s piškoti in čajem.

zamaške. Njihova ideja je bila, da bi lahko na kartone lepili papirnate brisačke, in njihovim željam smo prisluhnile ter jim jih tudi izpolnile. Kartonske škatle so se posušile in otroci so si želeli tudi likovnega ustvarjanja. Ponudili sva jim čopiče in barve, tako so nastali zelo pisani zabojniki. Sami so tudi zapisali, čemu je ta zabojnik namenjen (ZAMAŠKI). Veselo so jih odnesli domov, kjer skupaj z vsemi svojimi sorodniki zbirajo zamaške in polne zabojnike prinašajo nazaj in jih praznijo.

Zadnja od dejavnosti pa je bil lutkovni abonma v Jakličevem domu s predstavo Sneguljčica v izvedbi gledališke skupine Hiška KD Teater Grosuplje in OŠ Louisa Adamiča Grosuplje.

V popoldanskem času smo organizirali vandranje skupaj s starši. Kljub slabemu vremenu se je vandranja udeležilo veliko staršev. Zbrali smo se pred Zavodom sv. Terezije na Vidmu, nadaljevali smo po Malem Vidmu, kjer je bila že prva točka in z njo prvo vprašanje, nadaljevali smo do Podhriba, kjer je bila druga točka, naprej do Podpeči, tu je bila tretja točka, naprej do vode, kjer smo raziskovali namen njene uporabe, tu je bila tudi četrta točka, in še do Podpeške jame, kjer je sledil ogled jame, tu pa je bila tudi zadnja točka vandranja. Pot nazaj so si udeleženci lahko izbrali sami. ♦

Vabimo vas na

Božično-novoletno prireditev,

ki bo v **sredo, 18. 12. 2013**,
ob 18. 00, v avli PŠ Struge.

Učenci in kolektiv PŠ Struge

Vljudno vabljeni!

Učenci so obiskali knjižnico Dobropolje

V okviru rednega izobraževanja so učenci 3.a 3. oktobra in učenci 3.b razreda 17. oktobra 2013 obiskali splošnoizobraževalno knjižnico Dobropolje.

Matej Kalan

Zelo toplo in prijazno nas je sprejela knjižničarka Tatjana Zavašnik.

Najprej so učenci spoznali razliko med šolsko in splošnoizobraževalno knjižnico Dobropolje. Knjižničarka je učence pritegnila k branju z odlomkom iz humoristične

knjige Andreja Rozmana - Roze Gospod Filodendron, ki enkrat išče srečo in jo najde s pomočjo preozkih čevljev, drugič ima težave s pozabljivostjo, tretjič pa z elektriko, ki jo zamenja za faloto, ki mu nagaja v lastnem stanovanju.

Po branju odlomka so se učenci razgledali po knjižnici Dobropolje. Spoznali so,

da je knjižnica urejena posebej za otroke in posebej za odrasle. Knjige pa so v njej razdeljene na leposlovje in na poučne knjige.

Knjižničarka je učence posebej pritegnila s prikazom nenavadnih 3-dimenzionalnih in zvočnih knjig.

Za domačo nalogo so učenci morali izdelati izkaznico za knjižnico. ♦

Tradicionalni slovenski zajtrk v vrtcu Ringaraja

Darja Erčulj in Mateja Lohkar

Tradicionalni slovenski zajtrk je vseslovenski projekt na pobudo Čebelarke Slovenije. Projektu se vsako leto pridruži veliko šol in vrtcev po Sloveniji. Namen projekta Tradicionalni slovenski zajtrk in dneva slovenske hrane je spodbujanje lokalne samooskrbe s kakovostno hrano iz lokalnega okolja. Projekt je namenjen tudi navezovanju neposrednih stikov med vzgojno-izobraževalnimi zavodi in lokalnimi pridelovalci/predelovalci za morebitno nadaljnje sodelovanje pri dobavi živil, kot tudi povezovanju z ostalimi lokalnimi deležniki.

V tednu 11. 11.–15. 11. 2013 sta v vrtcu potekala projekt Tradicionalni slovenski zajtrk in dan slovenske hrane. Izobraževali smo se o zdravih prehranjevalnih navadah, veliko zna-

nja smo usvojili o čebelah, spoznali smo delo čebelarja, obiskali kmetijo in spoznali živali in delo na njej. Ker imamo prečudovito naravo na dosegu, smo se veliko gibali na prostem. Likovno smo ustvarjali na temo projekta, v skupini Pikapolonice pa smo spekli pisane kruhe za petkov zajtrk.

V petek, 15. 11., smo zaključili projekt Tradicionalni slovenski zajtrk, za zajtrk pa smo imeli: mleko, maslo, med, kruh in jabolka. Zajtrk izvajamo z namenom, da bi izboljšali zavedanje otrok o pomenu kmetijstva in čebelarstva ter da jih spodbudimo k pravilni in zdravi prehrani.

Med za zajtrk so darovali dobropoljski čebelarji, mleko pa smo dobili s kmetije Jakopič in Zrnc. Vsem, ki ste pripomogli, da je bil naš Tradicionalni slovenski zajtrk nekaj posebnega, se vzgojiteljice in otroci vrtca Ringaraja iskreno zahvaljujemo.

Iz Krajevne organizacije Rdečega križa Dobropolje

Marija Tegel

V mesecu septembru je minilo štiri leta od razširitve Krajevne organizacije Rdečega križa Dobropolje. Na prvi seji sem bila imenovana za predsednico KORK. Kaj dosti časa za razmišljanje, kaj in kako bomo delovali, nismo imeli, kajti z nami se je poigrala narava in doživeli smo velike poplave. Lahko rečem, da smo bili v vodo vrženi tudi mi prostovoljci. Ko je začela prihajati pomoč v obliki hrane, oblačil, pohištva ter bele tehnike, nismo vedeli, ne kam ne kod bi to skladiščili. Na pomoč so nam priskočili gasilci z Vidma. Vso prispelo pomoč smo skladiščili v njihovem gasilskem domu. Veliko dni smo bili na terenu od jutra do večera ali pa smo dežurali pri oddaji pomoči v gasilnem domu. Ljudje so prihajali po pomoč več dni. V veliko pomoč sta nam bila prostovoljca Franci in Marija Strah. Njun kombi je dovažal in razvažal pakete pomoči slednji dan.

Za to nesebično pomoč soljudem je Krajevna organizacija RK prejela državno priznanje CZ Republike Slovenije. To priznanje sem kot predsednica prevzela v kongresnem centru na Brdu pri Kranju. Bil je lep in slovesen dogodek.

V decembru smo izvedli ak-

cijo »DROBTINICA«. Akcija se je odvijala v trgovini TUŠ in Trgojanu. Zbirali smo prispevke za topli obrok šoloobveznih otrok iz socialno šibkih družin v Osnovi šoli Videm. Ta akcija se odvija vsako leto.

Na osnovi že obstoječih evidenc in dodatnih predlogov smo razdeljevali hrano EU in domačih donatorjev (TUŠ in MERCATOR ter akcija LEPO JE DELITI).

Organizirali smo udeležbo na dobrodelnih koncertih RK v Cankarjevem domu. Sodelujemo pri krvodajalskih akcijah in vsako leto pripravimo podelitev priznanj krvodajalcem jubilentom.

V decembru smo obiskali več kot 170 starejših in jih tudi obdarili. Pozabili nismo na svoje oskrbovance po domovih za ostarele in invalidne.

V mesecu maju smo skupaj z društvom upokojujencev povabili starejše občane na srečanje v Jakličev dom. Mnogi so se našemu povabilu radi odzvali.

Organizirali smo predavanje o diabetesu, predavanje o raku dojke (predavanje je vodila sama dr. Mojca Senčar, zdravnica, ki je sama prebolela to bolezen) in v letu 2013 smo dvakrat merili krvni tlak in sladkor. Odziv občanov je bil velik.

Da pa smo vse te dejavnosti lahko izpeljali, smo po vaseh po-

birali prostovoljne prispevke in članarino.

Po izteku štiriletnega mandata so prostovoljci na svoji seji izvolili novega predsednika za naslednje štiriletno obdobje. Soglasno je bil izvoljen g. Koritnik Peter z Vidma, za podpredsednico pa gospa prof. dr. Zora Korošec - Koruza iz Predstrug.

Želim jima uspešno vodenje Krajevne organizacije RK Dobropolje.

Ob izteku svojega mandata bi se rada zahvalila vsem prostovoljkam in prostovoljcem za nesebično pomoč pri vseh dejavnostih in vsem, ki ste z dobro voljo kakor koli pomagali pomoči potrebnim. ♦

Kostanjev piknik v zavodu Prizma

Katarina Žnidaršič

Prišla je jesen, mesec oktober in z njim čas kostanjevega piknika tudi za stanovalce zavoda Prizma Ponikve. Ta je postal že tradicionalen in se ga stanovalci zelo veselijo. Piknik pomeni pobeg v drugačen dan, v dan, ko zadiši po pečenem kostanju, in v dan, ko se srečajo vsi stanovalci, saj pridejo v zavod tudi tisti iz stanovanjskih skupin.

Priprave na piknik so se začele že nekaj dni prej, ko je šlo nekaj stanovalcev s pomočjo zaposlenih v gozd po kostanj. Pripraviti je bilo treba tudi vrečke za kostanj. Na dan piknika so se po zajtrku in jutranji skupni kavi zbrali najbolj pridni in so ob klepetu ter z dobro voljo narezali kostanj. Po kosilu je bilo treba pripraviti prostor za druženje, zakuriti ogenj za žerjavico in piknik se je začel. Pa tudi vreme nam je bilo naklonjeno.

Kostanj je bil odličen. Nekateri stanovalci so si ga lupili sami, spet drugim smo pomagali zaposleni. Da pa ne bi ostali samo pri kostanju, je stanovalce s poskočnimi melodijami razveselil domačin Miha, ki je zaigral na harmoniko. Marsikateremu stanovalcu je srce zaigralo ob melodijah narodnih pesmi, ki jih je na violinskih citrah zaigrala Veronika z Vidma.

Sledili sta kava in sladica, ki so ju pripravile kuharice. Na ta dan se pogleda malo čez prste in so malih pregreh deležni tudi tisti, ki so imeli včeraj in bodo imeli jutri dieto.

Ko je bilo druženja konec, smo se vsi strinjali, da kostanjev piknik ostane tradicija. Ampak ne bomo čakali eno leto, saj se zelo hitro bliža čas veselega decembra. Takrat bo stanovalce obiskal sv. Miklavž, okrasiti bo treba božično drevo in postaviti jaslice ter se z zabavo posloviti od letošnjega leta. ♦

Apnenice v Kompoljah - Dobropolje

Župančičeva apnenica na Steljnicah

Jože Brodnik hrani vse tri žage za pripravo lesa za kurjavo, od leve proti desni: "amerikanka", "robidarica" in "kordunka"

Apno smo v poljskih apnenicah v Kompoljah pridobivali na tradicionalen, zelo preprost način in s preprostim orodjem. Pri pripravi lesa smo uporabljali sekiro, kramp in ročno žago. Kamen smo lomili z železnimi palicami ("stangami"), velikimi železnimi kladivi ("macolami") in s klini ("kajlami"). Zrezan les in nalomljen kamen smo prenašali z lesenimi nosili ("tragami") in z železnimi samokolnicami ("karjolami"), prevažali pa na predelanih kmečkih vozovih "šteklarjih" (vozovi z leseno osjo) in "šinarjih" (okovana kolesa), "lojtrnikih" in "legarjih" s konjsko, z volovsko ali s kravjo vprego. Pri postavljanju apnenic smo uporabljali kladivo, sekiro, lopato, rogovilo ali "raguš", "karjole" in zidarski "grušt", pri podiranju apnenice pa kramp in lopato. Apno smo tehtali z "vago" ali kar s "kišto", to je z umerjenim (100 kg) lesenim zabojem s štirimi ročaji za prenašanje in dviganje tovora. Poznali smo le človeško in konjsko silo, motorne naprave in stroji pa nam takrat v glavnem še niso bili dosegljivi.

Ivan Brodnik - Kompolje

Stevo Dozet

Področje, ki ga obravnavamo, leži v jugovzhodnem delu Dobropolja na širšem območju Kompolj, upravno pa pripada občini Dobropolje. Precej raznolike kraške enote Ponikve, Dobropolje in Struge v Dobropoljsko-Struški dolini so nastale ob geološko mladem, zelo rušilnem dinarskem struškem prelomu s smerjo jugovzhod-severozahod. Dobropoljska dolina je na območju Kompolj široka poldrugi kilometer, pri Četežu pa se zoži na vsega 300 m.

Za kompolsko cerkvijo sveti Vid sem povsem naključno srečal Ivana Brodnika, ki je sedel na klopi pred domačo hišo Kompolje št. 55. Po krajšem pogovoru je prišlo na dan, da je bil Ivan med drugim tudi delavec na poljski apnenici, zato sva se dogovorila za kratek pogovor o Kompoljah in apneničarstvu v južnem delu Dobropolja.

Ivan Brodnik je bil rojen leta 1930 v Kompoljah 55. Po poklicu je kmetovalec, delal pa je še kot priučen zidar in industrijski gasilec. Vmes je delal tudi v tujini,

največ kot zidar. V jugovzhodnem delu Dobropolja je bila leta 1946 na Steljnicah vzhodno od naselja Kompolje postavljena največja gozdna apnenica na kompolskem območju, ki je dobila svoje ime po lastniku Francu Župančiču. Na njej je delal tudi naš sogovornik.

Eno leto ste delali na Župančičevi apnenici, ki jo je kmet Franc Župančič postavil leta 1946 na parceli, ki jo je odkupil od vašega strica Alojzija Brodnika?

Na Župančičevi apnenici sem delal več kot eno leto, tako da dobro poznam pridobivanje apna v poljskih apnenicah. Na tej apnenici sem bil ves čas zaposlen kot delavec.

Kako bi opisali vaš kraj ter širšo kompolsko okolico in katere naravne in kulturne znamenitosti ga najbolj označujejo?

Kompolje, ki vključuje tudi zaselek Brezje, je naselje v južnem delu občine Dobropolje, ki jo od leta 1994 sestavljajo nekdanje

krajevne skupnosti Ponikve, Videm - Dobropolje, Kompolje in Struge. Je središče južnega dela Dobropolja. Na zahodni strani ga omejuje gorski niz Male gore (Grmada, 887 m), ki je porasla z lepimi smrekovimi in bukovimi gozdovi, na vzhodni strani pa hribovje (Planski vrh, 777 m), pod katerim leže kompolske stelnice ali po domače "stevnce" s številnimi gmajnami, ki so porasle z leskami in drobnim drevjem in posejane z apnenčevimi skalami, kar je izredno ugodno za postavljanje poljskih apnenic. Najverjetneje je, da ime Kompolje izvira še iz rimskih časov iz besede Campulus, kar pomeni majhno polje ali del večjega polja. Največja naravna značilnost področja je Kompolska jama ali Dulaja, največji kulturno-zgodovinski spomenik pa cerkev sv. Vida. Pisani viri omenjajo Kompolje kot Gompol že leta 1280, torej v 13. stoletju. Kompolska cerkev, ki je posvečena svetemu Vidu, izvira iz 15. in mogoče celo že iz 14. stoletja. Leta 1877 je ta cerkev zgorela do tal (požar), še istega leta pa je ponovno zgrajena na svojem pogorišču, tj. na istem

mestu, kakor stoji še danes. Valvazor omenja v Kompoljah še cerkev svete Trojice na Frjačah, za katero pa se je izgubila vsaka sled; najverjetneje je skupaj s cerkvijo svetega Vida zgorela v požaru 1877 in jo pozneje niso več obnovili.

Vi ste eden od redkih še živečih Stružanov, ki ste imeli opravka s kompolskimi apnenicami. Bili ste delavec na Župančičevi apnenici, povrh še zidar in kot tak zelo dobro poznate lastnosti in vrste apna. Kaj bi lahko za začetek rekli o zgodovini apneničarstva in o njegovi razširjenosti na območju Dobrepolja, Strug in širše?

Star sem 83 let in sodim med najstarejše delavce na poljskih apnenicah v Dobrepoljsko-Struški dolini. Ni veliko zgodovinskih podatkov o začetku apneničarstva v naših krajih. Splošno znano je, da so za gradnjo kompolske cerkve svetega Vida uporabili gradbeni material opuščene topilnice v Ponikvah, apno za cerkev pa so kuhali v apnenici pred Kompoljsko jamo ali Dulajo. Znan mi je tudi podatek, da se je za kompolsko cerkev svetega Vida, za katero so skrbeli ključarji kompolske cerkve Drnulci, kuhalo apno v Brezju pri Kompoljah že leta 1776. Na cerkvi svetega Vida je tudi napisana letnica, ki sem jo prej omenil. Rimska cesta in ime najstarejšega naselja v tem delu Slovenije Cesta pričata, da so v našem prostoru bili prisotni tudi Rimljani, žal pa ni nobenih dokazov, da bi Rimljani pri nas pridobivali in uporabljali apno.

Kaj je najbolj značilno za kompolsko apneničarstvo in kakšen gospodarski pomen je imelo za ta del Slovenije in širše?

Značilno za kompolsko apneničarstvo je, da je šlo tu vseskozi samo za postavljanje apnenic za enkratno uporabo. To so bile poljske ali po nekaterih domačinih gozdne apnenice tipa košare. Bile so postavljene vzdolž in na obeh straneh Dobrepoljsko-Struške doline, podobne apnenice pa so struški apneničarji postavljali še na Kočevskem, v Beli krajini in na Notranjskem, še zlasti na Postojnskem. Če izvezamo apnenice v Predstrugah in Žvirčah, bi bila glavna značilnost apnenic v našem prostoru ta, da v tem delu zahodne Dolenjske ni bilo zidanih apnenic, temveč samo poljske, v katerih pa se je največkrat pridobivalo več apna kot v stalnih zidanih apnenicah. Apnenice in apno so za naše ljudi in gospodarstvo imeli velik pomen, saj se je precej gradilo, apno pa se je uporabljalo ne samo kot gradbeni material, tem-več še za razne druge namene v kmetijstvu in industriji.

Kdaj je bilo povpraševanje po žganem apnu največje, kdaj je zanimanje za kmečko apno ponehalo in zakaj?

Ivan Brodnik – Ogled sečnje drv v Župančičevem gozdu

Povpraševanje po žganem apnu se je tudi v Dobrepoljsko-Struški dolini najbolj povečalo po drugi svetovni vojni. Povsod se je zidalo, obnavljalo in gradilo najrazličnejše objekte. To je bila zares zlata doba apneničarstva. Povpraševanje po tradicionalnem žganem apnu pa je ugasnilo približno leta 1978, ko so se porabniki apna, zlasti pa gradbeništvo, preusmerili na industrijsko apno in cement, ki so ga proizvajali v Kresnicah, Litiji in Trbovljah.

Za tradicionalne poljske apnenice je bil zelo važen izbor lokacij oz. parcel za apnenico. Na kaj vse ste se pri izbiri terena za apnenico morali ozirati?

Pri poljskih apnenicah, tj. apnenicah za enkratno uporabo, je izbor lokacije za njihovo postavljanje nadvse pomemben. Pri izbiri lokacije za poljsko apnenico je treba najti predvsem takšen teren, kjer je dovolj osnovnih surovin, tj. kakovostnega karbonatnega kamna, lesa za kurjavo in ilovice. Na izbrani parceli mora biti dovolj ustreznega grmičevja, vejevja in drobnega drevja za pripravo frate (dračje) ter bukovega, gabrovega, hrastovega ali smrekovega gozda za pripravo metrskih drv za kurjavo. Zelo je tudi pomembno, da je v bližini dovolj dobro lomljivega kamna oziroma apnenca, lomljivega zato, ker se je kamen za apnenico pripravljaval v celoti ročno z zelo preprostim orodjem. Tla, kjer se postavlja apnenica, morajo biti ilovnata oziroma pokrita z zemljo, da se lahko brez težav izkoplje jama za kurišče in da imamo dovolj materiala za izdelavo ilovnate oblo-

ge, ki prepreči toploti, da prosto izhaja iz apnenice. Po tleh se ne smejo prepletati drevesne korenine, ker je to nevarno, saj se lahko po njih prenese ogenj iz kurišča na leseni oplot apnenice. Zaradi lažje izdelave zidarskega odra ali "grušta" postavljamo poljske apnenice najraje v manjših "dolinicah" oz. kotanjah. Gledati moramo tudi na to, da je apnenica dostopna kupcem in čim bliže železniški postaji zaradi transporta po železnici in da je po možnosti v bližini večjega naselja ali mesta, zaradi čim hitrejše dostave kupcem.

Kako je pri vas v Kompoljah potekala priprava lesa in kamna? S katero vrsto lesa ste apnenec žgali in kaj nam lahko poveste o kamnu za apnenico?

Kakovostnega kamna in lesa je v Dobrepoljsko-Struški dolini dovolj na bližnjih hribovskih na obeh straneh doline. Parcele so nam bogati kmetje dajali v najem. Ponekod smo drobno drevje, grmičevje, kamen in ilovico dobili zastonj, mi pa smo jim v zameno morali s kamni posejane in z grmičevjem porasle parcele dobro očistiti.

Ena od pomembnejših faz pripravljanih del na apnenici je priprava lesa za kurjavo. Poiskali in nasekali smo ga v neposredni okolici apnenice in bližnjem gozdu. Pri delu smo uporabljali sekiro ter ročne žage "amerikanko" (zaporedje 4 sekačev + kočnik), "kordunko" (2 sekača + kočnik) in "robidarico" (vsi zobci enaki). Hlode smo s konji zvelkli do kurišča apnenice, jih razžagali in razsekali na metrska

Ivan Brodnik kot kmetovalec

drva ter jih pred apnenico zložili v skladovnice, da se temeljito posušijo. Sekali smo hrastov, bukov in gabrov gozd. Nasekali smo tudi veliko dračja, sušic, vejevja (leska, gaber, breza, jelša) in drobnega drevja za pripravo frate, ki smo jo s konji, z voli ali s kravami zapeljali pred apnenico. Traktorjev in tovornjakov takrat še nismo imeli. Ceste smo pluzili z lesenimi plugi, in sicer tako, da pluzenje ni šlo do gole podlage, ker smo pozimi kamen, apno in les vozili po snegu s sanmi. Drobní material smo, če je bil zelo blizu, zvelkli ročno pred apnenico, hlode pa s konji.

Kamen za apnenico je bilo treba ravno tako kot les poiskati čim bližje apnenici. Na izbrani parceli ga je bilo okrog Župančičeve apnenice dovolj, nalomiti pa ga je bilo treba naenkrat sto do sto petdeset ton. Lomili smo ga ročno z železnimi palicami ("štangami"), železnimi kladivi ("macolami") in s klini ("kajlami"). Ker ni bilo razstreliva, nismo izvajali ne vrtnanja, ne miniranja in ne razstreljevanja, temveč smo vse delali ročno. Zato smo vedno izbrali teren, kjer je bil kamen zelo razklan, da smo ga s preprostim orodjem lažje lomili.

Pri izbiri kamna smo pazili, da je le-ta čim čistejši, brez rjavih žil in primesi. Za izdelavo oboka je bilo treba najti dovolj dolge kose, ker je ena tretjina dolžine kamna molela prosto v prazen prostor. Lastnik zidane apnenice ima navadno še lasten kamnolom. Pri postavljanju poljskih apnenic pa se kamnoloma ne splača odpirati, ker gre za enkratno uporabo kamna. Kamen smo nabirali in lomili

kar na tleh in v bližnjih vrtačah. Pomembno je bilo le to, da je kamenina apnenec in da je ugodna za ročno lomljenje s preprostim orodjem. Kamen smo prenašali do apnenice na lesenih nosilih s štirimi ročaji, ki jim rečemo trage. Če smo prenašali velike skale, so trage, naložene s kamnom, nosili štirje delavci, če pa je bilo naloženega kamna manj, pa dva delavca. Za velike skale so bile trage masivnejše, za manjše kose pa so bile lažje.

Omenili ste že, da v Grosupeljsko-Struški dolini ni bilo zidanih peči za pridobivanje žganega apna, temveč ste postavljali samo poljske apnenice za enkratno uporabo. Kakšen je bil postopek postavljanja poljske apnenice?

Potem ko smo izbrali lokacijo, kjer je bilo dovolj kamna, lesa in ilovice, smo najprej izkopalí do 2 m globoko krožno jamo s premerom do 5 m, odvisno pač od velikosti apnenice in predvidene količine apna, ki smo jo potrebovali. Stene jame smo obložili s kamnom v debelini do 50 cm. Tako smo dobili do 2 m visok navpičen kamnit zid, ki je obkrožal prostor za odlaganje pepela, ki se ga je nabralo skupaj z nečistim žganim apnom tudi do 300 kg. Potem smo se lotili izdelave ustja oz. "žoltne", tj. odprtine za nalaganje drv na ognjišče. Izbrali smo dva čvrsta kamna "istnika" (100 cm x 85 cm x 35 cm), ju postavili navpično in do 75 cm narazen. Na ustnika smo nato položili kamnito ploščo iz najbolj trdnega kamna, ki je morala držati več deset ton kamna nad

seboj. Sledila je izdelava do 2,5 m visokega kamnitega oboka oz. "velba", ki loči kurišče od na obok zloženega kamna v zgornjem delu kope. Istočasno s postavljanjem apnenice se je pletla košara, v vmesni prostor pa nalagala zemlja ali ilovica, ki smo jo sproti močno steptali.

Po končanem "velbu" je sledilo nalaganja kamna za žganje oz. polnjenje apnenice. Pravilo je, da je kamna nad obokom najmanj še toliko, kolikor je visok obok. Ker je v našem primeru bilo do stropa oboka 5 m, smo na obok naložili še 5 metrov kamna. Kopa se je proti vrhu ožila do širine 2,5 metra.

Poljsko apnenico zaključuje v Dobrepoljsko-Struški dolini majhna zunanja kopa, ki je spodaj široka od 2,5 do 3,0 metra, kakor je na vrhu široka poljska apnenica, v višino pa gre tja do 0,75 metra. Sestavljena je iz najdrobnejšega kamna, ki ga imenujemo drobiž ali "šoder". Poljskih apnenic na vrhu ne prekrivamo. Ko pada dež, se zaradi mokrih drv samo podaljša čas kurjenja, druge škode pa dež v tem času ne more narediti. Moker les pa brez dvoma počasneje gori kot suh. Ko kamen naložimo do vrha apnenice in naredimo ilovnati plašč ter iz vejevja spletemo leseni oplot, je apnenica postavljena in pripravljena za kurjenje.

Nekateri apneničarji menijo, da je kurjenje apnenice najnapornejše, najzahtevnejše in najodgovornejše delo. Opišite nam potek kurjenja poljske apnenice in njegove posebnosti. Na kaj vse je treba pri kurjenju paziti?

Kurjenje apnenice je bilo eno od najnapornejših ter najzahtevnejših in najodgovornejših del pri pridobivanju apna. Apnenico smo prižigali s suhim dračjem ali z butaro. Ko je apnenica zagorela, se ogenj ni smel več ugasniti, dokler apno ni bilo kuhano v celoti. Ogenj je moral goreti ves čas enakomerno in neprekinjeno. Za kurjenje je bilo treba imeti več delavcev. To velja predvsem za dnevno delo, pri nočnem delu pa sta zadostovala dva kurjača. Čez dan so sodelovali tudi furmani, ki so sproti dovažali frato. Frato je bilo treba stalno nalagati, ker je hitro zgorevala. Podnevi smo kurili s frato, ponoči pa z metriskimi drvimi. Frato smo porivali v kurišče s posebno, do 1,5 m dolgo leseno rogovilo, ki smo jo imenovali "raguš", metrska drva pa smo metali na kurišče skozi ustje ali "istje", tj. odprtino, ki smo jo naredili iz kamnov "istnikov". Nočna kurjača sta se menjavala vsaki dve uri. Kurjenje je bilo treba tudi nadzirati. Kamen, ki se ni skuhal, smo imenovali "Slovenec". Najbrž zato,

Ivan Brodnik: Priprava lesa za kurjavo.

Ivan Brodnik

ker smo Slovenci žilav narod in se ne damo kar tako skuhati. Ko smo praznili apnenico, smo se vedno spraševali, če je kaj "Slovenca". Apnenico smo kurili 10 do 12 dni, če pa je bila večja in so bila drva mokra, gnila ali slabe kakovosti, pa še kakšen dan več.

Kaj je vse treba storiti, da je vlek v apnenici dober, od katerih dejavnikov je odvisno in kako se ga da izboljšati, če je preslab? Katere nevarnosti lahko povzročajo? Kako sploh se gorjenje ognja nadzira?

Vsaka dobro postavljena apnenica nima s "cugom" ali z vlekcom nobenega problema, vsaj mi ga nismo nikoli imeli. Za vlek apnenice je zelo pomembno, da je višinska razdalja med vrhom apnenice in kuriščem čim večja. Poskrbeti moramo le za to, da sveži zrak prihaja samo skozi kurišče, kjer se segreje, dvigne ter izhaja na vrhu. Steptana "zemlja" v ilovnatem plašču, ki skrbi, da topel zrak ne izhaja iz apnenice, mora biti zelo skrbno prečiščena organskih delcev, predvsem pa drobnih korenin, ki bi v primeru, da zgorijo, povečale propustnost ilovnatega plašča, kar bi takoj vplivalo na kakovost vleka.

Po določenem času, ki pa je od apnenice do apnenice različen, je ves apnenec v apnenici kuhan. Kako ugotovljamo, če je apnenec že kuhan oziroma koliko ga je skuhanega? Kateri postopki so sledili po spoznanju, da je apnenica že skuhan?

Če je apnenec skuhan in koliko ga je skuhanega, se ugotavlja po barvi apnenca, barvi ognja in plamenčkah na vrhu kope. Ko ugotovimo, da je ves apnenec skuhan, prenehamo kuriti, zazidamo vrata in čakamo dva do tri dni, da se apnenica shladi. Treba pa je vedeti, da tudi ko je apnenica po treh dneh ohlajena, je v resnici v notranjosti še vedno topla, nekateri deli apnenice pa še vedno žarijo, še posebej če niso dovolj kuhani.

V tem primeru se tudi apnenica počasneje ohlaja. Če žgano apno pustimo na svežem zraku, se zelo hitro ohlaja. Ko ga npr. nalagamo v lesen zaboj ali "kišta", je še precej vroče, toda kaj kmalu ga lahko primemo z golo roko.

Ko se apnenica z žganim apnom ohladi, sledi postopek, ki ga imenujemo podiranje ali praznjenje apnenice. Kako se poljsko apnenico podira in katera orodja se pri tem uporabljajo?

Pri poljskih apnenicah se apnenica podira ali prazni vedno od zgoraj navzdol, postopoma, meter za metrom. Praznjenje apnenice se začne z razdiranjem košare ali lesenega opleta, na vrhu apnenice na dolžini enega metra, praznjenje cele apnenice pa traja štiri do pet dni. Pri podiranju apnenice se uporabljajo kramp, lopata in sekira za oplet ter "kišta", kamor se žgano apno naklada. "Kišta" je lesen zaboj s štirimi ročaji. Ko je polna, vemo, da je v njej približno 100 kg žganega apna. Zidano apnenico je treba izprazniti hitreje kot poljsko. To pa zato, ker se zidana apnenica prazni od spodaj in zgoraj, zato je dostop zraka do žganega apna veliko večji kot pri praznjenju poljskih apnenic in žgano apno hitreje razpada v prah, takega apna pa kupci ne marajo. Eni celo trdijo, da se žgano apno upraši (razpade v prah) že v dveh dneh in ga je treba v tem času prodati v celoti, kar pa velja samo v določenih primerih. Če bi npr. kuhano poljsko apnenico pustili zaprto, bi žgano apno te kope v celoti razpadlo v prah šele čez mesec dni ali pa še pozneje. Hitrost praznjenja apnenice je zelo odvisna tudi od števila kupcev. Če jih je bolj malo ali če le-ti kupujejo le po 50 do 100 kg, apnenico praznimo toliko počasneje.

Katera je prava razlaga obstojnosti žganega apna? Eni trdijo, da se žgano apno mora razprodati že v dveh in najpozneje v treh dneh, drugi pa pripovedujejo, da so ga kupcem prodajali več kot en mesec?

Po svoje imajo vsi svoj prav. Obstojnost žganega apna je odvisna od več dejavnikov, v prvi vrsti pa od čistosti njegove osnovne mineralne surovine apnenca ter količine in vrste primesi v njem. Zelo je odvisna tudi od vrste apnenice, tj. če gre za poljsko apnenico, ki se podira samo od zgoraj, zidano apnenico, ki se prazni od spodaj in zgoraj, ali

industrijsko apnenico.

Omenil sem že, da smo apno prodajali tudi po nekaterih mestih v Vojvodini, zato smo en del apna naložili na vozove "šinarje", ki so imeli okovana kolesa, in furmani so jih zapeljali na železniško postajo Dobropolje. Najbolj iskani so bili kopoljski furmani. Bilo jih je deset do petnajst, najbolj znan med njimi pa je bil Jernejc. Apno so prevažali v "trugah" velikosti od 0,5 t do 1,4 t. Vozovi s "trugami" so bili tako prirejeni, da so lahko "truge" zvrčali ("kipali").

Furmani so razvažali apno celo strankam na Blokah. Zaradi hitrega razpadanja žganega apna smo preveč oddaljena tržišča v Vojvodini kaj hitro opustili.

Zakaj kupci ne marajo uprašenega žganega apna in ga ne kupujejo, čeprav so njegove druge lastnosti v bistvu nespremenjene?

Kupci uprašeno žgano apno upravičeno zavračajo zaradi dveh stvari: težje se natovarja, prevažna in raztovarja, je pa tudi zelo higroskopično, tj. zelo vpija vlago, zaradi česar pridobiva na teži. Žganega apna pa še posebej ni priporočljivo prevažati po vlažnem in deževnem vremenu.

Vemo, da ste v poljskih apnenicah žgano apno prodajali v surovem stanju in ga niste naprej gasili in prodajali kot gašeno apno. Pa vseeno, kot dolgoletni zidar, delali ste tudi 3 leta v Nemčiji, in kot dober poznavalec apna nam lahko pojasnite, kako se žgano apno pravilno gasi in kako nevarno je to početje?

V poljskih apnenicah v naši dolini se je pridobivalo in prodajalo le tradicionalno žgano apno. Vsaka kmetija pri nas pa ima doma najmanj dve jami za apno ali apnici, tako da lahko apno za svoje domače potrebe gasijo sami doma.

Pri gašenju apna je treba paziti, kakšno količino apna damo naenkrat v določeno velikost apnice. Namreč, če je žganega apna preveč, se žgano apno ne bo dobro pogasilo in ne bo dovolj kakovostno. Pri gašenju apna je vsekakor pomembno, da se apno počasi in temeljito gasi. Dobljeno gašeno apno zlivamo še čez gosto mrežo, ki zadrži vse slabo kuhane koščke žganega apna, ki se niso pogasili.

Pri gašenju apna je kemična reakcija gašenja zelo burna ob sproščanju velikih količin toplote, zato moramo biti pri

tem opravi zelo previdni, da ne pride do kakšne nesreče. Spomnim se dogodka, ko je pred šestdesetimi leti zaradi neprevidnega ravnanja zgorel velik skedenj in to samo zato, ker so bile apnene jame izkopane tik ob skednju.

Vi kot zidar boste najboljše pojasnili, kakšna je pravzaprav razlika med tradicionalnim eko-apnom, ki se pridobiva v poljskih in kmečkih zidanih apnenicah, ter industrijskim apnom, ki ga proizvajajo recimo v Kresnicah.

Če je pravilno pridobivano in gašeno, je apno iz poljskih apnenic preizkušeno najbolj kakovostno. Ima več maščobe in se bolj oprijema zida, kar je posebno važno pri obmetavanju stropov in fasad. Razlika med eko-apnom in industrijskim apnom je pravzaprav zelo velika. Eko-apno ali tradicionalno apno je mastno in se oprijema stene bolj kot prašno apno. Eko-apno raz-

kužuje, stene, pobeljene z eko-apnom, pa dihaajo. Poleg tega se industrijskega apna porabi več kot tradicionalnega, posebno pri obmetavanju stropov. Prednost industrijskih apnen pa je, da so cenejša, lepše in bolj priročno pakirana, da jih je lažje pripraviti za uporabo in jih zato kupci raje kupujejo.

Za zaključek: Kakšna je po vašem mnenju perspektiva tradicionalnega apneničarstva na Dobropolju in v Struški dolini?

Perspektiva tradicionalnega apneničarstva pri nas, milo rečeno, ni rožnata. Sam sem realist in je v tem trenutku pravzaprav sploh ne vidim. Dejstvo je, da je gradnja poljskih apnenic predraga, z ozirom na to, koliko dela in materiala se v to vlaga. Industrijsko pridobivanje je in bo vedno cenejše od našega obrtniškega. Naše delo ni več rentabilno oziroma se nikakor na splača. Marsikaj se stroškovno ne izide. Kurjava je

vse dražja, saj danes vse več ljudi kuri z drvmi in je zato poraba drv stalno večja, kar pa drvom dviga ceno. Apneničarska tradicija se bo zelo težko ohranila in nadaljevala, ker uporablja zastarelo tehnologijo. Tradicionalno apno uporabljajo samo še tisti, ki imajo doma še stare zaloge. Na kmetih bi eko-apno še vedno raje uporabljali, čeprav se apno v prahu lažje pripravi za malto. Naj omenimo še to, da se za beljenje še vedno uporablja žgano apno. Naš način pridobivanja apna bi morali zelo modernizirati. Vedno večji, če ne največji problem apneničarske obrti pa je privabiti na apnenico mlade kadre. Mladi danes pred težakim delom v apnenicah dobesedno bežijo in jih več ne privablja niti soliden zaslužek niti dejstvo, da se nikjer drugje ne morejo zaposliti, ker naše gospodarstvo že dalj časa ni sposobno ustvarjati novih delovnih mest. ◆

RIBNICA HANDICRAFT CENTER

**ROKODELSKI CENTER
RIBNICA**

**NOVICE IZ
ROKODELSKEGA
CENTRA RIBNICA**

Rokodelski center Ribnica vas v petek, 13. decembra, vabi na božično-novoletni rokodelski sejem in Decembrski pravljичni svet. Odprtje rokodelskih stojnic bo ob 10. uri na dvorišču rokodelskega centra, pravljичni program za otroke pa se bo začel ob 16.30. uri. Obiskal nas bo tudi dedek Mraz.

Hkrati pa bi vas pred prazniki radi povabili tudi v našo muzejsko trgovino, kjer vas čaka pestra ponudba prazničnih daril.

Lepo vabljeni k spremljanju dogajanja tudi na naši spletni strani www.rokodelskicenter-ribnica.si.

Katja Žagar

Društvo podeželskih žena Dobropolje Struge
v sodelovanju z **Zvezo kmetov Slovenije in Občino Dobropolje**

prireja

**DRŽAVNO RAZSTAVO POPRTNIKOV
IN DRUGIH
PRAZNIČNIH BOŽIČNIH KRUHOV**

12. in 13. decembra 2013

Vabimo vas, da s svojim poprtnikom sodelujete na državnem tekmovanju. Poprtnike prinesite v **četrek, 12. 12. 2013**, med 11.30 in 15.00, v prostore Društva upokoencev v Jakličevem domu, kjer jih bo ocenila strokovna komisija. Prispevek ob prijavi je **5 €**.

V petek, 13. 12. 2013, ob 19.00, bo v veliki dvorani Jakličevega doma na Vidmu **podelitev priznanj s kratkim kulturnim programom**. Ob tej priložnosti se bo premierno zavrtel tudi kratki film *Poprtnik v velikolaških krajih in Dobropolju*, ki se je v produkciji Zavoda Parnas snemal novembra 2013. Temu sledita ogled razstave in pogostitev.

Razstavo si lahko ogledate tudi v petek, 13. decembra, od 10. ure dalje in v soboto, 14. decembra, od 16. ure dalje.

Vljudno vabljeni!

Božič in »poprtnik« v Dobropolju

Mesec december je v znamenju priprav na praznovanje božiča. Domačini jim sledijo po ustaljenih tradicionalnih tirnicah v okviru cerkvenega leta. Lani so se ob otvoritvi razstave poprtnikov v Jakličevem domu skoraj vsuli iz cerkve, ki jih devet dni pred Marijinim praznikom 8. decembra vsak večer privablja k devetdnevniči. Še vedno se je radi udeležujejo. Še stanovitnejši so bili pri tem v obdobju pred drugo svetovno vojno. »Ob štirih zjutraj je bilo treba vstati, da smo šli k maši na Videm,« je povedala domačinka iz štiri kilometre oddaljenih Kompolj. »V skupinah smo hodili k devetdnevniči na Videm. V mrazu, snegu, v vsakem vremenu. S seboj pa flaško kofeta pa košček kruha, da smo se po maši okrepčali. Še učiteljica nam je pogrela pijačo. Potlej pa v šolo. Zdaj se mi zdi čudno, da so starši kar vztrajali, da niso nič mislili, da je prehudo za otroke. No, potlej so pa tako uredili, da smo v kaplaniji dobili nekaj topllega, preden smo šli v šolo.«

Anka Novak

Več kot pol stoletja je tega, odkar se je v decembru prvi devetdnevniči pridružila še druga, ki se začne deset dni pred svetim večerom in privablja dejavne verujoče – starejše, v večjem obsegu tudi mlade. Vseh devet dni je cerkev polna kot pri glavni nedeljski maši. Po izdelanem scenariju, ki povzema zgodbo božične noči v Betlehemu, nosijo mladi – fantje in dekleta srednješolskih let – Marijih kip po cerkvi, pojejo, s postanki na določenih mestih, in z besedili obnavljajo zgodbo svete noči. Po zapisu F. Gačnika, župnika v Stranjah, jo je priredil in uvedel pri nas dolgoletni dobropoljski župnik Rafko Fabjani. Dobropoljci so jo osvojili. Sedanji župnik sicer tarna, da udeležba upada, toda domačini še vedno odmerjajo svoj čas in izkazujejo določeno vnemo in privrženost dejavnostim, ki po tradiciji zaznamujejo priprave na intenzivnejše praznovanje božiča.

V drugi polovici devetnajstega stoletja so v Ponikvah »in drugih vaseh« vsako leto devet dni pred božičem prinašali kip Mater božje od hiše do hiše, vsak dan v drugo hišo. Imeli so iz lesenega ogrodja in papirja narejen lep oltarček. Marija je bila oblečena v lepo čipkasto obleko. Vsako leto je sprejelo Marijo devet hiš. Prinašali so jo vaščani,

ki so se ob večerih zbirali k molitvi. »V določeni hiši so se zbrali stari in mladi in pred Marijinim kipom, ki je stal na oltarčku na mizi, molili sv. rožni venec, potem so peli lavretanske litanije, in sicer vsi zelo lepo. Ko so opravili molitve, so Marijin kip prenesli v drugo hišo med prepevanjem svetih pesmi. Vsi odrasli so ga spremljali z gorečimi svečami v rokah ... Ko je prišel sprevod do tiste hiše, kjer so hoteli imeti pod svojo streho za en dan Mater božjo, se je ustavil. Eden od domačih je pozdravil Mater božjo z običajnim pozdravom, ki je bil sestavljen v ta namen. Po pozdravu so potem odnesli Marijin oltar v sobo dotične hiše. Malo so še molili in zapeli nekaj Marijinih pesmi in odšli vsak na svoj dom, je zapisal Mrkun. Pisec poudarja, da so bili že v tistih časih v Ponikvah izvrstni pevci in pevke. V zborniku ob 750-letnici dobropoljske župnije je zapisal Franc Škulj, da je skladatelj Matija Tomc v svoji kantati Slovenski božič v poglavitem »povzel stara besedila in napeve iz ljudske zakladnice Dobropolja«.

V adventnem času so se odrekli različnim oblikam zabavnega življenja. Na Martinovo nedeljo so smeli nazadnje plesati. V adventnem času, ki ga zdaj simbolično zaznamujejo le adventni venčki, je utihnila harmonika po vaških plesiščih – v gostilnah in po domovih. Šele na praznik sv. Štefana,

dan po božiču, so se fantje in dekleta spet zbrali na popoldanskem plesu v kakšni hiši ali pa v gostilni. Prišli so s svojimi izvoljenkami ali pa so pridobili mlajše fantiče, da so hodili vabit k plesu dekleta po domovih. V Zagorici in v Ponikvah, kjer so se posebno radi predajali plesnemu veselju, so si te omejitve domačini dobro zapomnili. V Zagorici se je v zimskem času večerno druženje mladih pri izdelovanju »klinec« – zobotrebcev – še po drugi svetovni vojni pogosto končalo s plesom. V Ponikvah so vsako nedeljo popoldne plesali. S plesnim rajanjem je prežeta tradicionalna ponikovska pustna prireditev. Ni naključje, da so prav Ponikovci zasnovali prve folklorne skupine v Dobropolju; najprej v šoli, zadnjih pet let uspešno deluje v Ponikvah tudi mladinska folklorna skupina. Pred drugo svetovno vojno v adventnem času ni bilo porok. Snubači so začeli s svojimi obiski po domovih šele na praznik treh kraljev, simbolično so te obhode povezovali s poprtnikom – so rekli, da gredo na poprtnik. Poroke so prirejali do pusta in po veliki noči. Na praznik sv. Štefana so oživela fantovska omizja v vaških gostilnah. Za ta dan so si privoščili fantje izdatnejšo kapljico vina, so jim tudi očetje in gospodarji prispevali nekaj v ta namen. Večja količina vina, ki je na ta dan stekla po grlih, je dala domnevno

Tone Ljubič. Testeni okraski na poprtniku, risba. Ljudska umetnost v Dobropolju, 1944. To je najstarejša upodobitev dobropoljskega božičnega podobnjaka.

tudi ime »štefan« stari dvolitrski gostilniški steklenici za vino.

Adventni čas je tudi čas kolin, ki je v poprejšnji samooskrbi z živili sicer prinašal možnosti za pogostejše uživanje mesa, a se to v izdatnejši meri ni udeleževalo, saj so skrbeli predvsem za zadostne zaloge suhega mesa za vse leto. Nekdaj so se ves adventni čas strogo postili. Vsaka gospodinja je skrbela, da je pred adventom pripravila zalogo kuhanega masla za zabelo. Pred drugo svetovno vojno so se strogo postili le še na dan pred svetim večerom. Koline so se bolj na gosto vrstile prav okrog praznikov. Na praznični sveti večer so bile na mizi navadno krvavice z zeljem. Stara jed za ta večer je bila kuhana ali pa pečena mlečna kaša, tudi češpljeva kaša, ki so jo uživali iz skupne skledе. V Kompoljah in Ponikvah je bilo to v navadi še do sredine 20. stoletja. »Za večerjo smo jedli mlečno kašo, v spomin revščine, v kateri se je Jezus rodil. Krvavice smo dobili še, ko smo se vrnili od polnočnice,« je povedala žena iz Kompolj. Za božični dan je moralo biti meso. Goveja juha, kuhana govedina, meso kolin – še iz »slanamurje« je kakšna vzela kos svinjine za juho. V navadi je bilo in je še danes, da sorodniki in sosedje drug drugega obdarujejo s kolinami. Poprej so bile le posamezne gospodinjice, ki so za praznik spekle »prato«. Kos svinjskega mesa, ki so mu pridale list »roženkravta«, tudi rezino jabolka, so zavile v mrežico, ki obdaja drobovino. Pečenko so v kosu pekle v pekaču v peči.

V pripravah na božič imajo po domovih polno opravil, ki so porazdeljena. Temeljitejšo čiščenje stanovanja opravijo ženske, skrbijo za pripravo prazničnih jedi in pripravo prazničnega peciva. Čeprav je v zadnjih desetletjih na voljo dovolj dobrih industrijsko izdelanih potic, se številne žene in matere ter stare mame potrudijo, da za božič razveselijo družino z domačimi poticami in drugim pecivom in s tem prispevajo svoj delež k bolj prazničnemu občutju. Pred drugo svetovno vojno so za božič izdelovale potice z nadevi iz rožičeve moke in rozinove potice. Oblikovale so jih v lončenih »kozah« – posodah okrogle oblike z valovito oblikovanimi obodi, ki so jih na sejmišnih na Zdenski rebri, pa tudi po domovih od hiše do hiše, prodajali ribniški lončarji. V vojnih stiskah so napravile nadev tudi iz zmečkane kuhanega sadja. Orehov poprej niso kupovali.

Golobice. Izdelek Fani Šporar iz Male vasi. Koledar za leto 1990. Založba Borec, 1989.

»Pisan kruh« iz koruzne in pšenične moke. Iz peke Fani Šporar iz Male vasi. Koledar za leto 1990. Založba Borec, 1989.

Nekateri so za potico poleti nabirali lešnike. Ob praznični peki so namesto potic in belih hlebov nekatere spekle kar navaden pisan kruh iz ajdovega in belega testa (Zdenska vas) ali pa iz testa iz zmesi prosene in bele moke, opisale s testom iz bele moke in maso v celoti zavile v belo testo (Ponikve). Tradicionalno praznično pecivo so »golobice« – podobnjaki iz boljše narejenega pšeničnega testa. To je tradicionalno božično darilo za otroke, s katerim nekatere žene še vedno razveseljujejo svoje, sosedove otroke ali otroke svojih sorodnikov.

»Otroci smo dobro vedeli, od katere žlahte smo dobili golobice. Jih nismo dobili od vsake žlahte.« Stara mati iz Male vasi je vsako leto nesla v košku v Bruhanjo vas devet golobic za svojih devet vnukov. Najbolj zavzete gospodinjice danes za božič s temi podobnjaki ne obdarijo le otrok, ampak jih kot simbolno praznično darilo namenijo tudi odraslim. Podobno so postali izrazilo medsebojne naklonjenosti tudi manjši poprtnički, ki jih poleg večjega družinskega poprtnika spečejo matere za praznik svetih treh kraljev še za družine svojih otrok.

Mah za jaslice priskrbijo navadno moški člani družine ali pa fantiči. Moški priskrbijo smrečico za »božično drevo«, kakor so poprej imenovali to sestavino v praznični krasitvi domov, ki se je prvokrat pojavila pri nas v letih pred drugo svetovno vojno; k nam so jo zanesli dobrepoljski študenti, ki so se s tem seznanili v mestu. Fantje in tudi fantiči so pred božičem izdelovali bakle, s katerimi so svetili na poti k polnočnici. Za pest debel visok kol iz leskovine so približno 30 cm pod vrhom prevezali z žico, nato so zgornji del kola razcepili, zadelali

reže s trskami in posušili, da je bakla na poti k polnočni maši lepo gorela. Iz vseh vasi so se pomikale luči in za njimi skupine vaščanov k farni cerkvi na Vidmu. »Joj, iz Kompolj so z baklami peš hodili k polnočnici!« se spominjajo v Bruhanji vasi. Avtomobilski promet je v zadnjih desetletjih 20. stoletja bakle pregnal. Mladenci iz Bruhanje vasi pa so se za lanski božič odločili, da hočejo doživeti tudi sami, kako so predniki nekdanj peš, v snegu in z baklami hodili k polnočnici. Bilo je lepo doživetje, ki ga imajo namen ponoviti.

Dan pred božičem postavljajo jaslice. Poprej so imele svoje določeno mesto v hiši, glavnem bivalnem prostoru, v kotu ob veliki mizi, kjer se je družina vsak dan zbirala k uživanju hrane. Jaslice so imele svoje mesto pod večjim razpelom s Križanim, »bogcem«, ki je iz kota nad mizo obvladoval glavni bivalni prostor; pogosto je bil pod »bogcem« še »tronček« s kipcem Marije ali Jezusa. Jaslice so vsako leto dopolnile to oltarno vertikalno v kotu nad veliko mizo v hiši. Družinski oče in otroci sodelujejo pri postavljanju jaslic. Od smrekovo zelene barve mahu so se ločili s svojo pomladno zeleno barvo pokončni slopi pšenice, ki so jih vsajali v mah. V ta namen so prav določen dan v predbožičnem času natresli v lončne posodice z žagovino pšenično zrnje, zalili in pustili, da je zrnje skalilo in pognalo v rast. Če je nasad zrasel previsoko, so ga s škarjami pristigli. Jaslice so postavljali na deske z vogalom za kot in malimi ograjicami, ki so jih spretnejši sami naredili, tako tudi preproste lesene hlevčke. Nekateri so z jaslicami zapolnili le kot, drugi so jih razporedili na daljše deščice, ki so

segale še na polici oken na vsako stran kota ob mizi. V prvi polovici dvajsetega stoletja so bile figurice za jaslice in tudi hlevček iz barvno tiskanega papirja, ki je bil nalepljen na kartonu; na hrbtni strani so bili nalepljeni leseni vtikači za postavljanje figuric v mah. Še več je bilo jaslic z barvnimi figuricami iz mavca iz industrijske proizvodnje. Posamezniki spretnejših rok so ob njih postavili še kakšen svoj izdelek – vsaj manj zahtevne figurice ovčk in hlevček so nekateri sami izdelali. Ob stenah so postavili smrekove vejice, v Ponikvah je mati vsako leto okrasila jaslice z večjim šopkom iz smrekovih vej in papirnatih rož, ki jih je naredila za to priložnost. Šopek je stal ob oknu na koncu jaslic. Lučka z »dušo« (stenjem) je gorela pred hlevčkom v kozarcu z oljem. V drugi polovici dvajsetega stoletja so prišle v modo večje jaslice, ki jih nekateri z veliko oblikovalsko vnemo in rešitvami postavijo kar na tleh. V sosednje vasi se je zvedelo, kdo ima najlepše jaslice, tudi take za »pol hiše« so posamezniki naredili. Vedelo se je tudi, da Grvaletov fant na Cesti sam izdeluje figurice za svoje jaslice. Pred dvema letoma je pel novo mašo, prav te dni odhaja kot misijonar v Afriko. Božična drevesca so bila poprej mnogo manjša, so jih postavljali na mizo. Okrašena so bila z domačimi piškoti, v papir zaviti bomboni, tudi s suhim sadjem, le kakšna manjša svetla »bunka« se je svetlikala na božičnem drevesčku. Ob jaslicah postavijo zdaj večje, tudi do stropa segajoče smrekice, z utripajočimi lučmi, kar vse močno preglasha poprejšnjo, skromneje

zaznamovano, a bolj v ponotranjenost usmerjeno praznovanje božiča. Strogi post na dan pred svetim večerom in omejevanje gibanja na okvir doma na božični praznik opozarjata na tako usmerjenost. Staro izročilo o spoštovanju božiča je ohranjeno v stari ljudski pripovedki, ki pripoveduje o tem, kako je neka žena v naši kraški jami v Podpeči okamnela, ker je tam na sveti večer prala. Ta zgodba je uvrščena v zbirko Dobrepoljska dolina stoji na jezeru; v zbirki dobrepoljskega slovstvenega izročila, ki jo je zbrala Ančka Lazar.

Božič (25. december) – tudi sveti dan imenovan, večer pred praznikom je sveti večer; novo leto (1. januar); sveti trije kralji (6. januar) – praznik so poprej imenovali tudi »mali božič«.

Jaslice so poprej ostale v hiši od božiča vse do svečnice (2. februar), zdaj jih obdrže le do praznika svetih treh kraljev. Vse tri božične večere blagoslovljajo domove z blagoslovljeno vodo. Vsako leto znova jo dobijo v cerkvi. Na mizi, pogrjnjeni s prtom, je bil poprej hleb kruha, po novem kar potica. Namesto belega hleba so nekatere gospodinje za božič spekle pisan kruh iz belega in ajdovega testa ali pa iz belega testa in testa iz zmesi pšenične in prosene moke. V Ponikvah so prinesli na mizo isti hleb kruha na vse tri božične večere, so ga shranili v ta namen. V Kompoljah so na večer pred malim božičem prinesli na mizo še hlebec slabšega črnega kruha pa tudi nekaj pšenice za blagoslov; seveda tudi poprtnik ni smel manjkati.

Pripovedovalka iz Bruhanje vasi se spominja, da je na vse tri božične večere mama prinesla na mizo vse hlebe, ki jih je za posamezni praznik spekla – da je bilo vse »požegnano«. Na sveti večer, kakor pravimo večeru pred božičem, so obložili mizo tudi z golobicami, ki so jih otroci dobili v dar. So rekli, da morajo biti na sveti večer na mizi tudi golobice, da pojejo ob jaslicah. »Naša mama je rekla, da bodo golobice pele ponoči, ko bomo otroci spali.« To božično pecivo pojasnjujejo kot spomin na dogodek, ko sta Marija in Jožef nesla Jezusa k daritvi v tempelj in sta po tedanjem običaju tam darovala dve grlici in dva golobčka (Podpeč).

Ob šestih zvečer, ko zazvonijo cerkveni zvonovi, se zbere družina k molitvi in začne se blagoslov doma. Tudi ob današnjem načinu življenja, ko ima vsak svoje zadolžitve in je stiska s časom, si prizadevajo, da je družina za sveti večer zbrana, preden zazvoni. Z molitvijo zbranih začneta družinski oče ali mati blagoslovljati in kaditi najprej stanovanjske prostore in hišo, nato vse gospodarske zgradbe in prostore in ves prostor ob hiši in hlevu, kozolcu, tudi sadovnjak za njim blagoslovijo in pokadijo – s posušenim zelenjem cvetnodeljske butare, ki ga vržejo na žerjavico v železni posodi. V Podgorici se obhodu staršev pridružijo vsi otroci, drugod le posamezni fantiči, ki nosijo posodo z žerjavico za kadilo. »To je tako lepo dišalo – po oljki, bršlinu! Pa nismo nič kadila dodajali.« Po tem opravilu se vrnejo v hišo in nadaljujejo z molitvijo. Pred nekaj desetletji so pri vsaki hiši na vse tri božične večere zmolili vse tri dele rožnega venca, pri kar številnih se drže tega še danes – nekateri vsaj za sveti večer. Z odmiranjem starejše generacije se stopnjuje opuščanje obsega molitve na božične dni. Praznično vzdušje svetega večera se dotakne tudi ljudi, ki niso dejavno verujoči, a jih praznik morda na nezavedni ravni prevzame. Se jih dotakne – bodisi ob splošnem doživljanju družbene sredine, družine ali ob spominih na otroštvo. Iz prve roke smem zapisati, da je ta večer vsako leto povezal stanovalce v bloku na Vidmu in sosednje hiše. Vsak božič so se veselili sosedovega sina, ki je prišel in z dišečim kadihom pokadil njihove prostore – za prijetnejše občutje svetega večera. Posamezni starejši stanovalci iz tega okolja so se na sveti večer pred božičem zblížali tudi ob skupni molitvi rožnih vencev. Nekateri otroci, ki imajo že svoje družine, se zberejo pri materi v svojem prvem gnezdu, da na sveti večer skupaj molijo rožni venec. Poprej so zaznamovali svoj odnos do božiča z določenimi ravnanji. Na sveti večer so starši usmerjali svoje otroke k molčečnosti, da ne bi kalili izrednosti vsebine večera. Vasovanje je bilo tudi naslednji – na sveti – dan prepovedano, še otrokom niso dovolili, da bi hodili po vasi. V poprejšnjem načinu življenja na vasi je bila ta večer deležna posebne pozornosti tudi živina v hlevu. Ob polnoči so ji morali dati nekaj krme. So rekli, da mora biti tudi žival v hlevu budna, tako kot je bila v Betlehemu ob rojstvu; da se žival v hlevu pogovarja, če ne dobi krme, so menili.

Silvestrovanja v današnji obliki in organizaciji so se razvila šele po drugi svetovni vojni. Največji novoletni dogodek, ki je zanimal stare in mlajše, so bila cerkvena poročila o demografskih gibanjih v fari, ki so jih na novo leto oznanili v cerkvi. Prihajali so sosedje, sorodniki, da so voščili srečno novo leto.

Mali božič so starejši ljudje imenovali praznik svetih treh kraljev. Ob tedenski peki so gospodinje za ta praznik spekle velik poprtnik – dekorativno oblikovan hleb belega kruha

Vlaganje hleba v peč. Mala vas. Koledar za leto 1990. Založba Borec, 1989.

z aplikacijami značilnih okrasnih motivov iz testa. Pred drugo svetovno vojno, ko so bile v naših krajih mnogo večje družine, je moral biti hleb velik, saj je vsakemu članu družine pripadal velik kos. Tako kot golobice so tudi poprtnik pekli v veliki krušni peči na »pleh« iz debelejših železno pločevine, ki so jih izdelali naročnicam vaški kovači. Za ta praznik potic niso spekle, le poprtnik, kruh iz boljšega testa. Umesile so ga z rumenjaki, mlekom, maslom, s sladkorjem, ga začinile z limoninimi lupinicami, celo tri do štiri zrna »lorbarja« so nekatere zmlele in dodale testu za okus. Okrasne motive so izdelale iz iste testene mase, druge so za okraske umesile drugačno testo: moki so dodale smetano in sladkor (Bruhanja vas), spet druge so v ta namen izdelale testo za rezance z dodatkom »sode« (sode bikarbone) – za vzhajanje okrasov, nekatere so okraske izdelale tudi iz testa za piškote (Podgorica). Recepti, vrste in oblike okrasnih motivov, kompozicija okrasja izdelovalk se sicer v nadrobnostih razlikujejo, vendar dajejo dobrepoljski poprtniki vtis določene lokalne estetike. Tudi današnji izdelki, ki se naslanjajo na tradicijo, jo poudarjajo. Pri poprtnikih je tako kot pri naših tradicionalnih vezeninah ali pri naših kozolcih. V Šentrupertu so letos odprli imeniten muzej kozolcev, ki so jih zbrali v Mirenski dolini in prenesli na večji skupni prostor; so ga odkupili v ta namen. Pri nas imamo večji muzej lepih kozolcev, ki že stoletje in več lepšajo domove v dobrepoljskih vaseh. Zaznamovani so z estetiko, ki so jo oblikovali naši tesarski mojstri. Na to opozarjajo skoraj čipkasto rezljani zatrepi v trikotnih »plankah« v ostrešnem delu nekaterih dobrepoljskih kozolcev.

Danes so le še redke Dobrepoljčanke, ki pečejo poprtnike v krušni peči, pečejo jih v štedilniških pečicah. Hlebi so manjši, pogosto je po novem trikraljevski kruh oblikovan kar v okroglih, celo pravokotnih pekačih. Nekatere ga še krasijo z elementi tradicionalnega okrasja, ki ga polagajo na novo obliko okrasne ploskve. Okrasne elemente si pripravijo, medtem ko testo vzhaja. Izdelujejo jih kar iz mase testa za poprtnik, druge umesijo testo za rezance z dodatkom praška za vzhajanje, spet druge so izdelovale okraske s primesjo smetane in sladkorja. Posamezne okrasijo zdaj poprtnik le s pletenimi kitami, s kakšnimi so poprej lepšale pogače. Vzhajano testo za poprtnik so po starem iz peharja stresle na »pleh« in nanašale pripravljeno okrasje, začeni ob spodnjem obodu hleba. Stari okrasni elementi so: venčki, jaslice, trije kralji, letnica, golobičke, tički, angelčki (so tičkom podobni), cvetovi, zvezdice, preste,

jajčki v obliki kroglic. »Kranclček« je izdelan iz resasto narezanega testenega traku, plastično ga poudarijo tako, da vsako drugo reso dvignejo navzgor. S tem okrasom obdajo spodnji rob hleba, prizadevnejše ga polagajo tudi v obliki zaobljenih zobcev. Na sredini hleba je letnica, ki jo nekatere spet obdajo z venčkom, pod letnico so figurice Marije, Jožefa in Jezuščka med njima, druge napravijo figurice treh kraljev, tudi z zvezdo repatico. Piškoti v obliki cvetov so mlajši okrasni motiv, domnevno iz obdobja med obema vojnama. Mesto letnice in okraskov svetih figur je tudi obratno, da so figurice zgoraj in letnica pod njimi. Ostali prostor napolnijo z izborom drugih naštetih okrasnih motivov. Izdelovale so tudi poprtnike brez letnice in brez svetniških figuric. Pogosti so motivi golobičk z večjo golobičko na sredini okrasne površine in motivi tičkov, cvetov – nekateri jih imenujejo tudi zvezdice; ta okrasek naredijo iz resasto narezanega tanjšega testenega trakca, ga pokončno zvijejo, pahljačasto razširijo resasti zgornji del in zataknejo s spodnjim delom v testo. Izročilo pravi, da je moralo biti na poprtniku toliko golobičk, kolikor je bilo otrok pri hiši. Jaslice, golobice in okrašen trikraljevski kruh so bili v veliko veselje otrok, ki so jim odpirali pogled v svet otroku tako priljubljenih miniatric. To je bilo za nas v nekdanjih razmerah mnogo večje doživetje, kot je danes. Na zadnji božični večer smo se tako težko premagovali, da nismo odščipnili kakšne drobne lepote s poprtnika na mizi. Pa nismo smeli. Načeli smo ga šele naslednje jutro na praznik treh kraljev. Pri nekaterih hišah je to svečano opravilo pripadalo očetu, pri nas pa mami. Manjši otroci smo se postavili na klop ob veliki mizi z debelim javorovim pokrovom, kjer je čakal poprtnik. Razrezala ga je mama, ko se je vrnila od jutranje maše. Vsak je dobil velik in debel kos. Vsak je svoj kos dvignil na glavo in rekel: De bi drugu lejtju

Poprtnik. Izdelek Fani Šporar. Koledar za leto 1990. Založba Borec, 1989.

takule visoku zrastu! Miza in klop, kjer se je to dogajalo, sta zdaj sestavni del opreme dobrepoljske hiše v Jakličevem domu. Na okvirih kuhinjskih vrat v Mali vasi so zareze, ki jih je v letih, ko si otrok tako želi biti večji, zarezala vsak mali božič stara mama, ko je merila velikost rasti svojega vnuka. Na praznično jutro je morala dobiti svoj košček poprtnika vsaka žival v hlevu, svinjaku in v kokošnjaku.

Posamezne kulturne sestavine, ki so imele poprej prav določeno svoje mesto in svojo vsebino v okviru prazničnih dni, so postale nekakšno simbolno sredstvo, ki zaznamuje nove, svobodnejše izbrane časovne pa tudi drugačne vsebinske okvire, a je ohranilo vendarle neko svojo praznično sporočilnost, ki jo v novejših družbenih pogojih in pogledih – v skrbi za ohranjanje tradicije – pogumno vključujemo v praznovanja tudi ob drugih priložnostih. Žene iz Dobrepolja in Strug, združene v Društvo podeželskih žena, so lani že tretjič poživile praznični december z razstavo poprtnikov. V Strugah jih poprej niso izdelovali, so spekle za božične večere le hlebe boljšega kruha. Stržanke so se s to večščino oblikovanja prazničnega kruha spoznale šele v okviru svojega delovanja v Društvu podeželskih žena Dobrepolje Struge; izjeme so bile le žene, ki so se primožile v Struge. Na zadnji razstavi smo videli tudi poprtnike iz območja Velikih Lašč in Roba, ki imajo v nadrobnostih druge značilnosti. Z razstavo dekorativnih božičnih hlebov v kulturnem domu na Vidmu želijo članice društva, ki že več let s svojimi dobrotami razveseljujejo udeležence različnih prireditev v kraju, prispevati svoj ustvarjalni delež tudi k praznovanju obletnice ponovne ustanovitve občine Dobrepolje, ki bo kmalu našela dvajset let svojega delovanja. Uvrstile so se v program prireditev, ki vsako leto spremlja občinski praznik. Praznujemo ga 6. decembra, na rojstni dan pisatelja Frana Jakliča Podgoričana (1868–1937), rojaka in učitelja v šoli na Vidmu, velikega organizatorja in preroditelja socialnega, gospodarskega in kulturnega življenja v Dobrepolju na prehodu devetnajstega in dvajsetega stoletja. V svojih kmečkih povestih je Podgoričan izklesal spomenik Dobrepoljski dolini, tudi Struški dolini in njenim ljudem.

Letos je tudi dobrepoljski poprtnik v družini raznovrstnih prazničnih kruhov iz drugih slovenskih pokrajin dosegel tako stopnjo zanimanja strokovnjakov, da so ga vključili v predlog za uvrstitev na seznam svetovne kulturne dediščine. ◆

Veterani vojne za Slovenijo na pohodih

Tudi letos je Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Grosuplje od prijateljev veteranov iz Ribnice in Kočevja prejelo vabilo na pohod in srečanje. Radi smo se odzvali, saj je v teh krajih vedno prijetno.

Jelka Janežič

Na prvi pohod smo se odpravili 7. septembra. Zbirno mesto pa je bila Ribnica.

Tokrat so nas naši gostitelji popeljali na pohod po območju Male gore. Start pohoda je bil pri koči Francetove jame, kjer smo se najprej okrepčali, nato pa smo se odpravili proti vrhu. Pot nas je vodila mimo kraške-

ga brezna Žiglovice, Bašlja, kjer nas je čakalo okrepčilo, povzpeli smo se do najvišje točke Male gore (964 m), to je do razgledišča Stene. Od tod se lepo vidi Dobropoljska dolina (Struge). Uživali smo ob prelepem razgledu, nato pa smo se spustili do kočice pri sv. Ani in tudi tu občudovali prelep razgled, tokrat na Ribnico in njeno okolico. Polni lepih vtisov smo se odpravili nazaj proti koči pri Fran-

cetovi jami, kjer so nas prijazni Ribničani pogostili zokusnim golažem. Tu smo malo pokramljali s svojimi gostitelji in z drugimi prijatelji in se nazadnje odpeljali proti domu.

Spet je bil za nami nepozaben izlet in s tem tudi prijetno srečanje z našimi prijatelji iz Ribnice.

Po dveh tednih, 21. septembra, smo se spet odpravili na pot. Tokrat na Kočevsko, na 1289 m visoki Goteniški Snežnik.

Pohodniki smo se zbrali ob 9. uri v Parku MSNZ v Kočevski Reki.

Letošnje leto je za OZVVS Kočevje še posebej praznično, saj njihova organizacija obeležuje 20. obletnico delovanja. Tako smo tudi pohodniki s svojo udeležbo počastili njihov jubilej. Pohod so vodili člani Planinskega društva Kočevje.

Preden smo se odpravili na pot, so nas organizatorji prijazno pozdravili in nam izrekli dobrodošlico. Nato pa smo se z avtobusom odpeljali do Gotenice, kjer se je pohod začel. Pot je vodila preko Kamenega zidu na 1289 visok vrh. Bilo je precej naporno, vendar lepo. K temu je prispevalo tudi prelepo vreme.

Na počivališču, preden smo se povzpeli na sam vrh, so nam prijazni gostitelji postregli s čajem, pecivom in z drugimi dobrotami.

Nadaljevali smo pohod proti vrhu, kjer smo občudovali prelep razgled na kočevske gozdove.

Med spustom smo si ogledali spominsko tablo, ki obeležuje mesto, kjer je od marca 1943 do aprila 1945 delovala centralna tehnika KPS.

Več o tej tiskarni in njenem delovanju nam je povedal član OZVVS Kočevje gospod Ivan Novak.

Nadaljevali smo pot proti Kočevski Reki. V dolini nas je pričakal avtobus, ki nas je odpeljal do Parka MSNZ Kočevska Reka.

Tu se je kmalu po našem prihodu začel kulturni program, ki je bil posvečen 20. obletnici delovanja OZVVS Kočevje.

Prijazni organizatorji so nas pogostili z okusno malico, ansambel pa nam je igral tako poskočne pesmi, da se nam ni nikamor več mudilo.

Vendar se je bilo treba posloviti. Čestitali smo veteranom iz Kočevja za njihov jubilej in jim zaželeli veliko uspeha pri njihovem delu, se poslovili in se polni lepih vtisov odpeljali proti domu.

Pa spet drugo leto, smo si obljubili.

IZ DRUŠTVA UPOKOJENCEV DOBREPOLJE

Ne bodi sam, pridruži se nam

Piše: Marija Tegel

Lepi jesenski dnevi so se poslovili, kako da ne, saj že diši po snegu in tudi burja nam je že pokazala svoje zobe. Pa vendar se nas je na »Martinovo« soboto, čeprav je bil pust in turoben večer, zbrala velika družina. Kar prek petdeset nas je bilo. Ko je Janez zaigral in zapel, smo se veselo zbirali na plesišču in pozabili na vse težave, ki nas pestijo. Tudi Zora in Nada sta dobro poskrbeli za naše želodčke, tako da smo lažje zdržali vse napore tega večera. Naj povem, da se nam je ta večer pridružilo veliko naših članov, ki so se prvič odločili, da pridejo med nas. Mislim, da jim ni bilo žal.

Kaj in kako naprej?

Prihaja mesec december, mesec treh dobrih mož. Mi smo se priporočili kar prvemu, torej Miklavžu, in ga poprosili, da nas obiše. Obiskal bo vse naše člane, starejše od 80 let, in tiste, ki so mlajši in so bolni. Ko bo Miklavž napolnil vse košare naših poverjenikov in prostovoljcev, vas le-ti obišejo, da vam izročijo darila in lepe želje za v prihodnje.

Ker pa bo zdaj zdaj novo leto, se bomo ob njegovem prihodu tudi mi poveselili. Mogoče se nas spomni in nas tudi takrat obiše kakšen od dobrih mož?

Zbrali se bomo na prednovoletnem srečanju v soboto, 28. decembra, ob 13.00. Torej, začeli bomo že podnevi in s kosilom. Harmonikar g. Janez je že rezerviran, prav tako štedilnik pri ZORI. Tudi tokrat bomo poskrbeli za ugodno ceno.

Časa za odločitev imate še dovolj, pripeljite s seboj sosede ali prijatelje, da bo družba pestrejša.

Še obvestilo!

Vsi, ki radi marca letujete v hotelu Delfin, se le počasi odločite. Po praznikih bomo pobirali prijave z akontacijo. Akontacija bo letos 50 € na osebo. Kot vselej se bo odštela pri končnem plačilu letovanja. Plačate lahko s kartico LB, na tri čeke ali z Diners Club ZDUS kartico na 6 obrokov. ZDUS kartico si pridobite s pristopnico, katero dobite v tajništvu društva.

»Martinove« dekoracije

Študentski klub Groš prenavlja in ustvarja edinstveno zabavno družbeno-izobraževano središče v Grosuplju

Uroš Vodopivec, predsednik ŠK GROŠ

Čarovnice smo pregnali, svečko na grobu prižgali in že smo v mesecu novembru. Prav tako hitro kot čas pa stvari potekajo tudi pri nas v Študentskem klubu GROŠ. Vse novopečene bruce in brucke smo že v oktobru počastili z zabavo njim v čast, na Brucovanju v Pivnici Anton smo se namreč v prijetnem vzdušju zabavali do zgodnjih jutranjih ur. Skupaj smo se udeležili tudi največjega slovenskega brucovanja, Bruc 2013 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Vidu Valiču in Denisu Avdiču smo se nasmejali na predstavi Udar po moško 2. Ker pa Dolenjci pregovorno precej "spoštujemo" dan, ko mošt postane vino, smo se že tradicionalno odpravili v Goriška brda, kjer smo se udeležili osmice ter se preizkusili kot degustatorji vin.

Zelo smo ponosni na svoj največji jesenski projekt Študentskega kluba GROŠ, kjer svojim članom v okviru Groševih mesecev izobraževanj nudimo tečaje nemščine, kitajščine, naprednega Excela, izdelave spletnih strani, upravljanja z motorno žago in še in še. Prav vsa izobraževanja in predavanja so subvencionirana in zato izjemno ugodna, nekateri tečaji se še niso začeli, zato preveri, če mogoče kateri zanima tudi tebe, ter se hitro prijavi.

Letošnja jesen pa je za nas prav posebna, saj smo začeli s temeljito prenovo svojih prostorov, katera se je napovedovala že več let. Z aktivnim delom in zagnanostjo predsednika kluba in ostalih članov upravnega odbora smo namreč letos uspeli izvesti vse potrebne dejavnosti in zbrati zadostna sredstva, da bomo lahko v prihodnjem letu ponudili popolnoma prenovljene prostore, namenjene prav vsem mladim v naši okolici. Obstoječe prostore Študentskega kluba GROŠ bomo preuredili v sodobno zabavno družbeno-izobraževalno središče, ki bo mladim pomenilo kraj vsakodnevnega druženja. Želimo si namreč, da bo Študentski klub GROŠ najbolj prepoznavna ustanova na področju mladinske organiziranosti v širši okolici Grosuplja, da bo mladim v veselje z nami preživljati svoj prosti čas. Delček naše vizije prostora si lahko ogledate na priloženi skici novega prostora, več pa naslednje leto ob otvoritvi. ♦

Ustvarjalno podeljevanje priznanj in nagrad ob občinskem prazniku

Slavc Palčar

Po predvidevanjih in zaradi osemnajstletne tradicije bo verjetno tudi letos potekala občinska proslava. Istočasno s tem članikom bo verjetno objavljen tudi program le-te. Pustimo se presenetiti, kaj nam letos pripravlja organizator, Občina Dobropolje. Vsaka občinska proslava do sedaj je bila drugačna. Drugačna predvsem zaradi nastopajočih. Včasih je bil program bolj bogat, včasih pa bolj siromašen. Slednje predvsem takrat, ko je bil po trenutnem navdihu »dirigiran« s strani Občinske uprave.

Pred skoraj enim letom, 15. 12. 2012, je bila občinska proslava posvečena občinskemu prazniku. Za nekatere je bil program gledljiv, za nekatere pač ne. Stvar okusa. Naj vam obudim spomin. Poleg domačih sodelujočih (predstavitev pesniške zbirke Andreja Debeljaka) je ton dajala kostanjeviška godba, članice društva podeželskih žena iz Kostanjevice na Krki so zapele dve pesmi, lokalni energetik je v pogon spravil novoletno okrasje in na koncu je sledila tradicionalna gurmanska pojedina, za katero pripravo so bile zadolžene domače kmečke in podeželske žene.

Poleg županovega govora o gledanju v prihodnost in o »korakanju« naprej, čeprav smo pod njegovim vodstvom bolj ko ne obstali na mestu, so bila »prvič« občanom podeljena tudi občinska priznanja za različne dosežke in uspehe. Tudi v drugih občinah je takšen običaj, da enkrat na leto izpostavijo osebe iz lokalne skupnosti, ki v življenju in delu lokalne skupnosti nekaj pomenijo in k napredku in duhu, v katerem živimo, doprinesejo dodano vrednost. Sledili so čestitke in aplavzi za dobitnike priznanj in nagrad. Seveda ni izostal foto termin z županom v sredini.

In ker je bila predlagatelj dobitnikov Občina, bi bilo skoraj nemogoče, da ne bi pri izboru »usekali mimo« in se jim ne bi kaj zalomilo. Saj skoraj da ni stvari, ki bi bila speljana od začetka do konca brez napake. Majhne napake je morebiti še mogoče spregledati. Pri »kapitalnih« napakah pa se je treba oglasiti in o njih spregovoriti, da se napake popra-

vijo ali pa zgolj zato, da se v prihodnje ne bi ponovile.

Z osamosvojitvijo občine leta 1995 smo povzeli nagrajevanje v organizaciji in pod okriljem JS-LKD - izpostava Ivančna Gorica. Poleg ostalih nagrad, priznanj, zahval in pohval je bilo najbolj znano Jurčičevo priznanje. Kar nekaj občanov naše občine je prejelo to visoko priznanje, ki se je podeljevalo zaslužnim na področju kulture. Pred leti se je podeljevanje Jurčičevih priznanj nekoliko izrodilo.

Čez čas pa so si druge Občine priredile in organizirale podeljevanje nagrad in priznanj po svoje. Tudi dobropoljska Občina je imela namen urediti to področje. Bilo je kar nekaj diskusij na to temo. Organiziranih je bilo nekaj sestankov in tudi dopisovanje med županom in posamezniki je potekalo. V leto 2008 (8. 8. 2008) sežejo dokumenti, iz katerih je razvidno, da je treba pripraviti Pravilnik o nagradah in priznanjih v občini Dobropolje. ZKD Dobropolje (Zveza kulturnih društev) je pripravila pravilnik in ga posredovala županu v pregled in nadaljnjo obravnavo. Na dopis ni nikoli odgovoril. Tudi jaz sem mu posredoval podoben pravilnik, s tem, da sem s pravilnikom pokrtil vsa področja družbenega življenja, tako športnike, humanitarce, gasilce in ostale. Odgovora nisem prejel. Sem pa župana vsake toliko časa spomnil, da je treba zadevo nagrajevanj normativno urediti.

Po enem letu (4. 8. 2009) je župan odgovoril. Celo »svoj« osnutek pravilnika mi je poslal in zapisal (citiram): »Posredujem ti Pravilnik o priznanjih. Prosim, da ga pregledaš in komentiraš, bo na prvi seji Statutarno pravne komisije.« In sem ga pregledal. Ugotovil sem, da je župan brez kakršnega koli razmisleka pravilnik od nekje prepisal. Ni ga pa prebral. Dokaz o županovem prepisovanju je bil v samem pravilniku, saj je kot datum občinskega praznika navedel 8. februar. Pripomb sem napisal 11 in jih posredoval županu nazaj. In potem je bilo zopet vse tiho. In še danes nimamo pravilnika, na podlagi katerega bi nominirali in zbirali kandidate za najvišja občinska priznanja.

In mogoče je prav zato preteklo leto prišlo s strani Občinske

uprave, kot predlagateljice občinskih priznanj, do nezaslišane napake. Poleg ostalih priznanj in nagrad za posebne dosežke so se podeljevali tudi posebne nagrade in priznanja za zlate maturantke in maturante. To je za tiste maturantke in maturante, ki so na podlagi maturitetnih rezultatov dosegli najboljše rezultate.

Priznanje je prejela le ena zlata maturantka, čeprav je občina Dobropolje lansko leto imela več zlatih maturantov. Zakaj je prišlo do selekcije oziroma do segregacije med zlatimi maturanti, sem nekaj dni po podelitvi vprašal župana. Vprašal sem ga tudi, kje so bili vzroki za selekcijsko izbiro. Odgovora nisem prejel. Vprašal sem ga ponovno, zakaj je priznanje in kar spodobno in bogato nagrado v obliki umetniškega dela prejela le ena maturantka, čeprav je v občini več zlatih maturantov oz. zlatih maturantk. Odgovor je imel enako vsebino kot predhodni oziroma župan je modro molčal. In ker ni bilo odgovora, predvidevam, da so kandidate za priznanja in nagrade določili »kar tako« po prosti presoji. Dvomim, da so

v Občinski upravi k izbiri pristopili resno in se ob tem zavedali, da s polovičarstvom povzročajo krivice. Ker ni bilo s strani župana nobenih tehničnih pojasnil, sem od njega zahteval, da neljubo napako odpravi oziroma popravi in se neizbranim zlatim maturantom, ki so »izviseli« iz njegovega izbora, tudi opraviči.

Da bi se župan opravičil, mi ni znano in poznano. Prav tako nisem zasledil, da bi lanskim zlatim maturantom priznanje in pripadajočo nagrado izročil na kakšni drugi slavnostni prireditvi med letom.

Morebiti bodo priznanja lanskim zlatim maturantom podeljena letos? Pustimo se presenetiti. Če so bila priznanja podeljevana in podeljena v preteklih letih, ne vidim zadržkov, da bi letos bilo kaj drugače. Ali pa tudi ne? Nekaj je pa gotovo. Letos zlatih maturantov ni bilo toliko kot lansko leto. Mogoče so lanske zlate maturante pustili na rezervi za letošnje leto zato, da program občinske proslave ne bo okrnjen in da uravnotežijo letno kvoto podeljenih priznanj. Kdo ve? ♦

V POČASTITEV OBČINSKEGA PRAZNIKA
ŠPORTNO DRUŠTVO KOMPOLJE
IN OBČINA DOBROPOLJE
PRIREJATA

ODPRTI TURNIR V NAMIZNEM TENISU.

V petek, 06. 12. 2013, ob 17. uri
bo potekalo tekmovanje
za osnovnošolce in mladino do 18. leta starosti,
v soboto, 07. 12. 2013, z začetkom ob 9. uri
pa za člane in članice.
Turnir bo potekal v telovadnici OŠ Dobropolje.

Več informacij na <http://www.sd-kompolje.si> in tel.:
041/256-506 (MARJAN).

VLJUDNO VABLJENI VSI LJUBITELJI NAMIZNEGA TENISA!

Piše: **Zdravko Marič**, dr.med.

Prizorišče, kjer pomoč se išče

Na samotnem odseku neke makadamske ceste so župljani tamkajšnje župnije nekoč postavili križ. Ni jih bilo veliko v tistem času, ki so šli tam mimo. Pa vendar je bilo z leti in desetletji križev oboležje priča toliko različnim popotniškimi mimohodom, da se je zapolnila paleta prav vseh oblik ljudskega značaja.

Prvi je šel mimo križa na otvoritvi ceste pred nekaj več kot sto leti takratni župan, ki je med svečanim govorom med drugim takole govoril: »Naj se dviga prah za kočijami, ki bodo peljale po naši novi cesti, naj dvignjeni prah riše dolge sledi naše ceste proti Dunaju, da jo bo videl in jo občudoval tudi naš letalec Edvard Rusjan iz zraka ...« In v naslednjem trenutku je zarohnelo čez nebo, izza presenečene množice je vzdolž nove ceste poletelo letalo Edvarda Rusjana, ki je množici veselo pomahal in v trenutku, ko je letel nad območjem križa, odvrigel tisoče listkov proti navdušenim radovednežem. Otroci so prvi listek, ki je padel na zemljo, prinesli županu, ta pa je na ves glas prebral: »Popotniki, ne glejte proti nebu samo, ko bom s svojim letalom letel nad vami. Ozirajte se proti nebu ves čas svojega življenja, kajti Jezus, ki ga vidite na križu ob vaši cesti, je prišel med nas zato, da nam pokaže pravo pot k Njemu!«

Po odprtju ceste se je začela pisati njena zgodovina. Vse, kar se je znašlo na tem odseku znamenite ceste, se je ustavilo za nekaj trenutkov, potem pa se je premaknilo naprej ... Bodisi pešec, kolo, motor ali avto in s tem seveda tudi različni ljudje. Samo križ je stal in ostal ves čas na svojem mestu, Jezus na križu pa je bil priča vsemu dogajanju in usodam ljudi, ki so se ustavili pod njim. Tiste, ki najbolj slikovito opisujejo različnost človeškega življenja in značaja tistega časa, so bile naslednje:

Kmetje z vozovi so prosili, naj Bog pomaga, da bi preživela njihova kmetija, plemiči v kočijah so se priporočili za ohranitev svojih veleposestev. Vojaki na pohodu so si želeli zmage, gasilci pa uspešno delo pri gašenju požarov. Mladi so si želeli, da bi jih starši poslali na šolanje, strojevodja z bližnje železnice pa, da ne bi ukinili proge Celje–Budimpešta. Gobavec je hrepenel za ozdravljenjem, roparji, da jih policija ne

bi nikoli ujela. Otroci so si zaželeli toplega mleka s kruhom, mladoporočenci srečno družino, starostniki mirno smrt. Vsi so imeli za preživetje pomembne želje, verjeli so v moč Jezusa na križu. Župljani so vestno skrbeli za redno vzdrževanje križa ter čiščenje njegove okolice.

Leta so tekla, časi so se spreminjali. Cesta je v času sodobnega razvoja dobivala vse bolj in bolj drugačno podobo. 80 let po odprtju so cesto asfaltirali, okrog križa pa naredili počivališče, imenovano Edvardov kotiček. A takratni pomembneži počivališča niso poimenovali po Edvardu Rusjanu, ampak po Edvardu Kardelju. Nekateri križa niso niti pogledali, drugi so ga pogledali zgolj kot skulpturo in rekli bodisi 'lep izdelek' bodisi 'kaj dela ta križ na počivališču slovenskega junaka in očeta samoupravljanja Edvarda Kardelja' ... A vseeno se je večina popotnikov v podobo Jezusa na križu zazrla z večjo globino ter si zaželela njegove pomoči pri reševanju takratnih življenjskih težav.

Spremenile so se tudi prošnje Jezusu na križu. Tiste, ki najslikoviteje opisujejo različnost človeškega življenja in značaja tistega časa, so bile sledeče:

Kmetje na traktorjih so prosili, da bi srečno pripeljali domov prepovedane prehranske dodatke za vzrejo govedi, delničarji v luksuznih avtomobilih so se priporočili za strmo rast njihovih dobičkov. Vojaki so si zaželeli po koncu delovnega dne obilo zabave v nočnem klubu, gasilci pa veliko dobička na nedeljski veselici. Šolarji so si zaželeli, da bi zbolela učiteljica in bi od-

padel pouk, strojevodja z bližnje železnice pa, da bi zaprli progo Celje–Budimpešta in bi dobil odpravnino. Bolnik je hrepenel za invalidsko upokojitvijo, roparji, da bi lahko mirno kradli s fotelja preko računalnikov. Otroci so hoteli iPade, mladi pari lagodno življenje na koruzi, starostniki pa visoke pokojnine ne glede na recesijo. Vsi so imeli za preživetje nepomembne želje, njihove prošnje so se nanašale predvsem na nepotešeno željo po razuzdanosti in izobilju. Bog nikakor ni razumel teh sprevrženih, nerazsodnih prošenj. Župljani so čedalje slabše skrbeli za vzdrževanje križa, na koncu so opustili tudi čiščenje njegove okolice. Podoba Jezusa je počasi bledela, les križa trohnel. Nekega dne je prišlo tako daleč, da so žebliji popustili, in Jezus je padel na mokro nepokošeno travo, polno smeti, steklenic, plastike in druge umazanije. Lahko bi rekli, da se je Jezus simbolično spustil naravnost na prizorišče gnilobe človeškega značaja. Lahko bi rekli, da se je Jezus spet žrtvoval za ljudi in obležal negiben kot žrtev tistih, katerim je prišel reševati dušo. Kljub žalostnemu prizoru pa so popotniki še naprej apatično vozili in hodili mimo od človeške malomarnosti oskrujenega božjega znamenja. Šele tretji dan je prišel mimo pater Ašič, ki je Jezusa dvignil, pogledal proti nebu in rekel: »O, Bog, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo ...« Že v nekaj naslednjih dneh je s pomočjo svojih samostanskih bratov križ obnovil in uredil njegovo okolico. Zaobljubil se je, da bo do svoje smrti skrbel za križ, in ne samo to: pater Ašič je bil znan po številnih zdravilnih receptih. Obvezal se je, da se bo vsakič, ko bo iznašel novo zdravilo, ustavil pod križem in prosil Boga, da bi z njim ozdravil čimveč ljudi. Takole so se glasile njegove dolge prošnje: »Milostni Gospod ... Blagoslovi moje zdravilo, pomagaj, da bo njegova moč odvrnila bolezen in povrnila zdravje vsem, ki ga bodo zaužili. Moje zdravilo je: tavžentrožo več ur namakamo v hladni vodi, dobljeni napitek pogrejemo in pijemo trikrat na dan po eno skodelico. S tem zdravimo težave s slabo prebavo, predvsem oslabele delovanje želodca in zaprtje. Poleg tega tavžentroža izboljša kri, čisti jetra in žolč ter pomaga ženskam pri menstrualnih težavah.« Zatem je pater Ašič vselej zmolil še rožni venec, priporočil svoje bolnike vsem svetnikom in se mirno in spokorno odpravil na pot nazaj proti samostanu, kjer je začel z izdelavo svojega novega zdravila.

Nekega jesenskega večera je na počivališču Edvarda Kardelja pod križem stal majhen šotor, pred šotorom je bil parkiran motor čoper z italijansko registrsko tablico. V šotoru je sedel mlad par, iz šotoru je bilo

slišati moški glas, ki je govoril po mobilnem telefonu: »Pronto, pronto, skuzo ne dobro parlare slovensko govorico. Tam samostan? Pater Ašič? Andiamo sem pod križ in narediti poroka. Francesco imam tuberculosi, morto kmalu, poročiti me pater Ašič pred morto.« Pater je razumel prošnjo, vzal stvari, ki jih je potreboval, in se odpravil na počivališče. Tam je našel šotor in mladi italijanski par, ki je želel takojšnjo poroko. Dekle je na srečo razumelo slovensko in pater Ašič jima je lahko vse lepo razložil. Takole je rekel: »Lepo je, da se imata rada in se želita poročiti. Lepo je, da se želita poročiti pod križem. Pa vendar ni razloga, da tako hitita. Francesco res kašlja, a to še ne pomeni, da ima tuberkulozo, še manj pa, da bo kmalu umrl ... Vsak kašelj še ne pomeni bolezni. Pozna jesen je obdobje, ko je kašlja več, zato sem izdelal svoje novo zdravilo proti kašlju. Kot za vsako drugo bom tudi za to zdravilo prosil božjega blagoslova, da pomaga tisočim in tisočim bolnikom, tudi tebi, Francesco. Ne zamerita, ampak namesto poroke bomo raje prosili Boga za varno učinkovitost mojega novega zdravila.« Pomirjeno se je mladi par odločil, da bosta sodelovala pri priprošnji, ki se je glasila takole: »Milostni Gospod ... Blagoslovi moje zdravilo, pomagaj, da bo njegova moč odvrnila bolezen in povrnila zdravje vsem, ki ga bodo zaužili. Moje zdravilo je: listi in cvetovi timijana vsebujejo timol, ki je eterično olje in kot tako lajša kašelj ter odpira dihalne poti, s pomočjo alkaloidov pa deluje protimikrobno. Sveže ali posušene liste timijana lahko poparimo in dobljeni čaj popijemo kot zdravilo proti kašlju. Za timijanov sirup potrebujemo tinkturo. Timijan nekaj dni namakamo v etanolu, nastalo zmes precedimo, dobimo tinkturo. Tinkturo dodamo sladki vodi, ki smo jo prevreli za eno minuto.« Zatem so vsi skupaj zmolili rožni venec, pater Ašič je stekleničko sirupa pustil italijanskemu paru in naročil, da morata jemati 3 x 1 žlico na dan. Če se kašelj ne umiri, pa morata k zdravniku. Seveda se je kašelj že po nekaj dneh umiril in Francesco potem ni več mislil na tuberkulozo, a, pozor, tudi na poroko ne (vsaj dokler sta bila v Sloveniji).

Premislimo, ljudje, kam plove naše življenje ... Pomislimo, zakaj bi Edvard Rusjan na listke napisal `ozirajte se proti nebu, tudi če čez njega ne leti moje letalo`. Nekoč je bil človek izgubljen v samoti, danes je človek izgubljen v direndaju. Nekoč je bil izgubljen človek podoben izgubljenemu v puščavi, danes je izgubljen človek podoben izgubljenemu v džungli. A je kakšna razlika? V duši izgubljenega prav gotovo da ne. Veliko nas je, ki se v džungli vsakda-

na nikakor ne najdemo, celo vsak na tem svetu pride kdaj v življenju v tako situacijo, da to občuti. Zato pa morajo na svetu obstajati obcestni križi, svetilniki, osebe, ki nam nudijo oporo, naravna znamenja in naravni pojavi. Prav narava je tista, ki nam nudi najzanesljivejšo oporo, saj ostaja ves čas našega življenja enaka ... Zvezde, sonce, luna, drevesni mah, veter, dež, vse ima svoja pravila, na katera se lahko zanesemo in se po njih ravnamo. Pred dnevi sem gledal znanstveno-fantastični film. Skupina visoko civiliziranih ljudi je zgradila bivalno kupolo, znotraj katere so imeli vse umetne pogoje za bivanje, popolnoma izolirani od naravnega okolja. Leta in leta so na videz srečno bivali v svojem bivalnem naselju, dokler ni začelo prihajati do razhajanj in konfliktov med znanstveniki in upravljavci karantenske skupnosti. Stvar je nekega dne prišla tako daleč, da je kupola eksplodirala, nekateri izolati so umrli, večina pa se je po dolgem obdobju osamitve spet znašla pod milim nebom, obkrožena z drevesi, s travo in z živalmi, izpostavljena soncu, dežju in vetru. Večina izolantov na žalost zaradi predolge izpostavljenosti umetnemu okolju v naravnem okolju ni več mogla preživeti in so umrli.

Vprašajmo se, če nam filmska zgodba sporoča kaj takega, kar lahko prenesemo že na današnje čase, ne zgolj na prihodnjo znanstveno fantastiko. Mar nimamo morda že danes nad sabo, sicer še nevidne, izolacijske kupole, ki nas pregrajuje z naravo? Mar ni morda naš izumetničen

način življenja pot v ignoriranje in preziranje vsega naravnega ter pot v stanje, ko bomo postali tako spremenjeni, da bomo ob morebitni ponovni izpostavljenosti nečemu naravnemu doživeli zdravstveno škodo? Mar niso morda zametki tega pojava že prisotni? Morda v primeru alergij? Lahko se vprašamo, zakaj ljudje čedalje pogosteje reagiramo z alergijo tudi na popolnoma naravne snovi, kot so hrana, dlake, pršice? Smo morda z umetnimi kemičnimi substancami tako prepeljali svoje telo, da smo se izolirali od naravnih snovi in naravnali imunske regulatorje tako, da spoznavajo nekatere naravne snovi kot sovražne? Težko je reči, pa vendar nas dejstva sodobnega časa prepričujejo, da se je razvilo nekaj gnilega v človeštvu in sodobnem človeku. Moderni svet je postal podoben prizorišču počivališča Edvarda Kardelja na dan, ko je Jezus padel s križa med odpadke. A ni še prepozno, zdramimo se, prebudimo patra Ašiča v sebi in začnimo graditi svoj svet predvsem po naravnih zakonitostih, šele potem po zakonitostih sintetičnega tehnološko-kemijskega razvoja. Telo in duša nam bosta hvaležna, če ju najprej začnemo krepiti in zdraviti na naraven način, šele potem udarno na farmakološki način. Naravni način je podoben rahlemu blagodejnemu jutranjemu dežju, ki namoči suho zemljo in obudi življenje žejnih rastlin. Brezobziren in nekontroliran farmakološki način pa je podoben plohi ali celo toči, ki sicer suho zemljo tudi namoči, a žejne rastline bodisi uniči bodisi pretirano prepoji. ♦

Vabljeni na predavanje

Zdravstvena problematika v Občini Dobrepolje

v četrtek, 5. 12. 2013,
ob 19. uri

v mali dvorani
Jakličevega doma.

Predava **dr. Zdravko Marič**.

Predavanje

"Celostna obravnava nenalezljive kronične bolezni"

bo v četrtek, 19. 12. 2013,
ob 19.00 uri
v mali dvorani
Jakličevega doma.

Predaval bo

dr. Darko Taseski, moderator
bo **dr. Zdravko Marič**.

Veter v laseh – letos malo drugače

Da, tudi to se dogaja. Akcija, napovedana za 2. junija, je odpadla. In vzrok: napovedano izredno slabo vreme, ki se je tik pred zdajci prevesilo v čisto soliden dan.

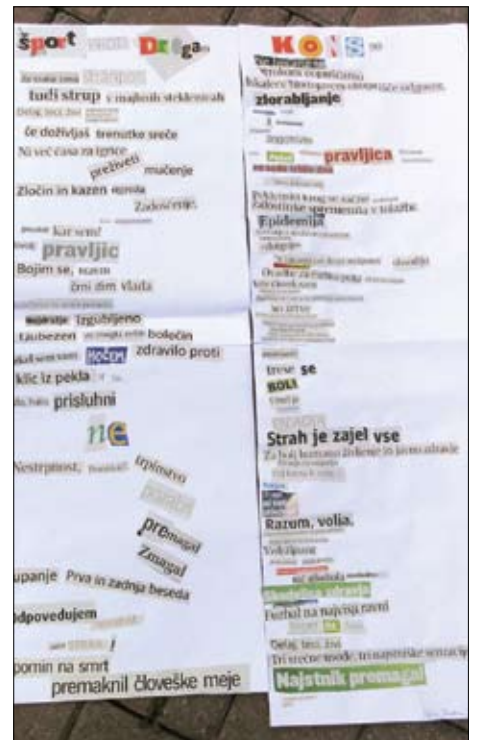
Alojz Kuplenk

Nekaj nalog pa je bilo vseeno opravljenih. Pod budnim očesom učiteljice Sonje sta bila izpeljana kviz in literarni natečaj. V obeh akcijah je sodelovalo 60 učencev. Pri likovni vzgoji – pod vodstvom učiteljice Svetlane – so se učenci likovno izražali, za nagrado je bilo izbranih 14 prispevkov.

Za športni del smo se skupaj s športnimi pedagogi in ostalimi športnimi sodelavci dogovorili, da ga izpeljemo v jeseni. Izpeljali smo ga ločeno po športnih disciplinah.

Največ zanimanja učencev je bilo za odbojko. Športna pedagoga – Alenka in Andrej – sta izredno motivirala mlade, saj sta jih privabila kar 40, ki so tekmovali v 9 ekipah. Nogometašev se je nabralo 27, tekmovali so v 5 ekipah; pod vodstvom trenerjev Romana in Marka.

Konec dober, vse dobro, bi rekli. Zahvala vsem, ki ste pripomogli, da se ta tradicija nadaljuje in da skupaj mlade usmerjamo v nek zdrav način življenja; hkrati pa jih osveščamo glede negativnih posledic različnih vrst odvisnosti. ♦

Neponovljivo!

Začnimo s stereotipi in z reki. Pravijo, da prvega ne pozabiš nikoli. Pravijo tudi, da te tisto, kar te ne ubije, še okrepi. In govori se, da si je treba v življenju zastavljati visoke cilje in izzive, saj le tako lahko napreduješ in zajemaš življenje s polno žlico. Kaj pa vem, sliši se dobro, a vselej je predvsem zadnje kar nekoliko težko udejanjati.

Tekači na 10 km pred štartom.

In še tisti, ki so pretekli 21 oziroma 42 km.

Bojan Novak, ŠD Dobropolje

Letošnji Ljubljanski maraton je spisal nešteto drobnih, za medije povečini nepomembnih, zgodb. Večine njih niste mogli zaslediti v časopisu, še na svetovnem spletu jih ni bilo veliko. Lahko smo zasledili zgodbo nosečnice, ki je pretekla svojo razdaljo že nekaj dni po rojstvu. Lahko smo spremljali besede 86-letne gospe Helene Žigon, ki je pretekla 21-kilometrsko razdaljo, vmes celo padla, a z okrvavljeno roko vseeno zmogla do cilja.

A tudi male zgodbe so ostale v spominu tisočim tekačem, ki so vsak po svoje

doživeli nedeljsko dopoldne tistega 27. oktobra. In kakšne zgodbe smo spisali Dobropoljci? Naj začnem s tistimi, ki so prvič pretekli maratonsko razdaljo (42.195 m). Jože Šuštar, Peter Žnidaršič in Tomaž Perko so se precej optimistično podali na to dolgo in zahtevno pot. Ni bilo lahko, nasprotno, trpeli so, a zmogli so nekaj, kar nam večini ne bo nikoli uspelo. In zmogli so premagati predvsem sebe in svoje omejitve. Temu se res lahko reče, da so si zadali visoke cilje.

Podobno je nekaj naših tekačev prvič preteklo pol krajšo razdaljo, ki velja, soodeč po številu tekačev, za najbolj pri-

ljubljeno. Skupaj jo je preteklo kar 6000 tekačev. Tudi na 10 kilometrov smo imeli svoje predstavnike, nekaj jih je bilo tudi tu prvič na tako množičnem tekmovanju. Letos se je Ljubljanskega maratona pod okriljem ŠD Dobropolje udeležilo kar 30 tekačev, skupaj pa so pretekli kar 527 kilometrov. Vsi so tek vzeli kot izziv, ne kot breme. In če si nekaj zastaviš kot izziv ... No pa smo spet pri začetnih rekih. Vsi trije držijo, vsaj kar se teka tiče.

Ko smo že pri izzivih – skupne tekaške treninge imamo vsak torek ob 19.00 v prostorih ŠD Dobropolje. Vabljeni. ♦

KINO DOBREPOLJE - KINOPROGRAM DECEMBER 2013

PETEK, 13. DECEMBER, OB 17. uri

ameriški animirani druž. film, sinhroniziran v slov.

JAZ BARABA 2

KRATKA OZNAKA: Genialni super zlobec Gru se je s posvojenimi hčerkami ustalil v mirnem predmestju in čeprav ga dolgi prsti in kriminalni um še vedno polno zaposlujejo, je povsem zadovoljen z družinskim življenjem. Toda nekega dne ga obišče agentka tajne protikriminalne agencije, ki ga želi rekrutirati v boju proti novemu super zločincu. Gruja bolj kot pomoč dobri strani jezi dejstvo, da nekdo skuša prevzeti njegovo mesto največjega zlobca, zato pristane na sodelovanje in kmalu s svojimi nenavadnimi pripomočki in še bolj čudaškimi pomočniki povzroči nezadržan kaos akcijske zabave.

DOLŽINA: 1 ura, 38 MINUT.

*Kogar imaš rad,
nikoli ne umre,
le daleč, daleč je ...*

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

IGORJA CILENŠKA

9. 5. 1950 – 3. 11. 2013

Grosuplje - Hočevje

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, gasilcem iz Hočevja, še posebej Marku za govor, DGŠŠ Hočevje in Cirilu za govor, pevcem in trobentaču, pogrebnikom, g. Adamiču in vsem, ki so se mu prišli poklonit in ga pospremili na zadnjo pot. Hvala za darovano cvetje, sveče in izrečena sožalja.

Vsi njegovi

*Kjer koli si sedaj, naj ti bo lepo,
saj si s svojo pridnostjo, skromnostjo
in predanostjo zaslužila prav to.
Naj bo sedaj v svetlobi tvoji bivališče,
čeprav te naš pogled še vedno išče.
Ljubezen, ki z vsem srcem, draga teta,
vse življenje si nam jo dajala,
za vedno, vedno bo v nas ostala.*

ZAHVALA

Ob izgubi ljubljene sestre in tete

MARIJE KRIŽMAN

Iz vsega srca se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v žalostnih trenutkih stali ob strani. Hvala za vaš stisk roke in tolažilne besede, prineseno cvetje in sveče.

Iz srca hvala za vse darovane maše, za prejeta pisna in ustna sožalja. Iskrena hvala vsem, ki ste sodelovali pri žalni sveti maši, še posebej gospodu župniku Francu Škulju in pogrebcem za lep poslovlilni obred.

Hvala moškemu pevskemu zboru za lepo odpete pesmi. Zahvaljujemo se cvetličarni Lilija za prijazno pomoč pri pripravi pogreba.

Hvala tudi vsem gasilcem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Hvala gospodu župniku Janezu Kebetu iz Kopanja, ki jo je v času njene bolezni večkrat obiskal na domu.

Prav posebno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti v večnost.

Iskrena hvala vam vsem, ki ste našo teto spremljali skozi življenje in jo imeli radi.

Zahvaljujemo se tudi vsem tistim, ki jih nismo posebej omenili, pa tudi tistim, ki ste bili v teh trenutkih v mislih z nami.

Topla zahvala tudi vaščanom Male Ilove Gore, ki ste se v tako velikem številu udeleževali molitev zanjo.

Pogrešamo te neizmerno, naša draga teta, in želimo ti miren počitek.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V ponedeljek, 11. 11. 2013, malo po 12. uri je zagorelo gospodarsko poslopje pri Cvarovih v Tisovcu.

Kljub hitri intervenciji požrtvovalnih sosedov in gasilcev je ogenj uničil kozolec in hlev.

Zahvala gre vsem gasilcem, sosedom, prijateljem in vsem dobrim ljudem, ki so kakor koli priskočili na pomoč. Odziv je bil nad vsemi pričakovanji.

V nesreči človek spozna, da so ljudje brez izjeme pripravljeni pomagati sočloveku.

Hvala za vse.

Družina Kastelic iz Tisovca

Spal sem in sanjal, da je življenje radost. Prebudil sem se in videl, da je življenje dolžnost.

Delal sem in glej: dolžnost je bila radost.

(Tagore)

*Naj mi usoda da miru, da bom sprejel to, česar ne morem spremeniti,
poguma, da bom spremenil to, kar lahko, in modrost, da bom razlikoval med enim in drugim.*

Umetnost modrosti je umetnost vedenja o tem, na kaj moraš biti pozoren.

(William James)

**STE UJETNIKI NOREGA RITMA ŽIVLJENJA?
STE UTRUJENI, IZČRPANI, LE S TEŽAVO
DOSEGATE ZASTAVLJENE CILJE?
VAM TELO ŠEPETA, DA POTREBUJETE
SPROSTITEV, POBEG PRED
VSAKODNEVNIM STRESOM?**

SALON SPROSTITVE ZARJA je pravi naslov za Vas!

Nudim:

- **KLASIČNO MASAŽO CELEGA TELESA**
- **DELNO MASAŽO**
- **REFLEKSNOCOONSKO MASAŽO STOPAL IN DLANI**
- **PEDIKURO** (medicinsko, klasično, kraljevo)

Vzemite si čas zase! Pridem tudi na dom.

Nina Kastelic s.p. | Zagorica 10 | **031/603-493**

TRGOVINA Sbay^{NTS}

MONTAŽA - SERVIS - INŽENIRING

Adamičeva cesta 2, 1290 Grpsuplje

toplotne
črpalke

snežne
freze

multi
kultivatorji

cepilniki
drv

**izkoristite
otvoritveni popust do**

-30%

- STROJI IN NAPRAVE ZA DOM IN VRT
- GOZDARSKA TEHNIKA
- ELEKTRO IN STROJNE INŠTALACIJE
- MONTAŽA TER SERVIS KLIMATSKIH NAPRAV, TOPLLOTNIH ČRPALK...
- KNAUF SISTEMI
- ADAPTACIJE
- in še mnogo več...

Srečno 2014!

www.sbay.si **031 311 112** info@sbay.si

Božič naj vam prinese mir, srečo, zdravje in veselje.
Novo leto pa naj vam izpolni vse tihe želje.

blesk²
WWW.BLESK2.SI

KONTAKT: T://031-647-188
T://051-334-826
E://INFO@BLESK2.SI

TONE POGORELEC, BUKOVICA 2, 1310 RIBNICA

- **TOPLLOTNO IZOLACIJSKE FASADE**
 - Z NAMI DO SUBVENCIJE EKOSKLADA (2400 €)
 - BREZPLAČNA 3D VIZUALIZACIJA VAŠEGA OBJEKTA
- **CELOTNA ENERGETSKA PRENOVA STAVBE**
 - Z NAMI DO SUBVENCIJE EKOSKLADA (DO 7.000€)
 - IZOLACIJA PODSTREŠJA (CELULOZA, VOLNA)
 - TOPLLOTNO IZOLACIJSKA FASADA
 - DOBAVA IN MONTAŽA OKEN (RAL MONTAŽA)
 - IZKOP DO TEMELJEV (HIDROIZOLACIJA, IZOLACIJA STEN V ZEMLJI)
- **GRADBENA IN ZAKLJUČNA DELA**
 - ADAPTACIJE, PRENOVE (STANOVANJSKI, POSLOVNI OBJEKTI) - **IZVEDBA VSEH DEL NA KLJUČ**
 - UREDITEV OKOLICE (TLAKOVCI, ŠKARPNIKI...)
 - ZIDARSKA DELA
 - SLIKOPLESKARSKA DELA
 - POLAGANJE TALNIH OBLOG (PARKET, PVC, KAMEN)
 - KERAMIČARSKA DELA (PRENOVA KOPALNIC)
 - ČISTILNI SERVIS

ZMANJŠAJMO STROŠKE OGREVANJA IN MISLIMO NA PRIHODNOST

POSLOVNI OBJEKTI

STANOVANJSKI OBJEKTI

VEČSTANOVANJSKI OBJEKTI

AUTOČIŠČENJE
brundula egon 041/743 104

Cesta 66, 1312 Videm Dobropolje
egonbrundula1@hotmail.com

Popravilo toče brez lakiranja

Brezplačna nadomestna vozila

Popravljamo za vse zavarovalnice

Kemično čiščenje

Poliranje vozil

Avtoveleka 24h

Težave z računalnikom?

Ogled obstoječega stanja in svetovanje brezplačno!

Na podlagi večletnih izkušenj Vam nudimo:

- Servis računalniške opreme na domu
- Prodaja, dostava in priklop nove in rabljene računalniške opreme
- Postavitev žičnih in brezžičnih omrežij
- Prodaja in dostava tonerjev in kartuš za tiskalnike
- Namestitve programske opreme in zaščita računalnikov pred virusi

JUNITEH
RAČUNALNIŠKE REŠITVE

Boris Kaplan s.p.
Predstruge 95
1312 Videm-Dobrepolje
Informacije **051/417-022**
boris.kaplan@junitih.si

Najboljša bančna ponudba v mestu

Srebrni paket

Samo za upokojece!

Plačilo vseh položnic
BREZ PROVIZIJE.

samo
2,45 EUR
na mesec

PE Grosuplje, Kolodvorska 3, T: 01 32 05 510, info@lon.si

HRANILNICA LON
Bančništvo na Ljubezvir Oseben Način

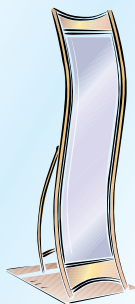
www.lon.si

STEKLARSTVO HREN

Peter Hren s.p., Gradež 14, 1311 Turjak, GSM: 031/356 668

Storitve:

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Kopelit steklo za delavnice
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve
- Intervencija 24 ur na dan

Občina Dobrepolje

Aktualne novice, dogodki, prireditve in še več na spletnih straneh občine Dobrepolje
<http://www.dobrepolje.si/>

Vabila na dogodke, ki se odvijajo v občini Dobrepolje, lahko društva, klubi in občani pošiljate tudi na elektronski naslov dogodki@dobrepolje.si.

OKNA PRIBA

Pripravite se na zimo!

Nizke cene samo še do konca leta 2013!

- ▶ PVC okna iz visoko kakovostnih materialov
- ▶ PVC okna z zunanjimi ALU maskami
- ▶ Skrito varnostno okovje v oknih
- ▶ Novi modeli PVC in ALU vrat
- ▶ Nove rolete in zunanje žaluzije
- ▶ Akcija vhodnih vrat do konca leta 2013
- ▶ Akcija garažnih vrat do konca leta 2013

Novosti pri nas!

Vesele Božične praznike in srečno, zdravo ter uspešno Novo leto 2014.

PRIBA OKNA d.o.o., RAZSTAVNI SALON: Cesta Ljubljanske brigade 23 A, Ljubljana
Delavni čas: od ponedeljka do petka, od 10h - 12h in 14h - 17h
Telefon: 01/510 55 30, Fax: 01/510 55 31
Barbara Štefanc, gsm: 041/449 334, Primož Štefanc, gsm: 041/402 780

Ustanovitelj glasila je **Občina Dobrepolje**. Naslov uredništva: Videm 35, 1312 Videm-Dobrepolje.

Odgovorna urednica: **Mojca Pugelj**. E-pošta: nas-kraj@dobrepolje.si, informacije po telefonu 031 301 057.

Lektoriranje: Mojca Pipan. Tisk in oblikovanje: Auroragraf d. o. o. Glasilo izhaja enkrat mesečno v nakladi 1330 izvodov.